Ազգ
Azg
armenian daily
3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 157(2842)

2014 թվականին Երկրին սպառնում է բախում փիթխարի աստղակերպի հետ, նախազգուշացնում են գիտնականները

ԼՈՆԴՈՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 2014 թվականին Երկրին սպառնում է բախում փիթխարի աստղակերպի հետ, որի տրամագիծը գրեթե մեկ կիլոմետր է: Այդ մասին այսօր հաղորդել են Մեծ Բրիտանիայի երկրամերձ օբյեկտների դիտարկման կենտրոնի ներկայացուցիչները՝ վկայակոչելով ամերիկացի հետազոտողների տվյալները:

Ինչպես պարզել են գիտնականները, այդ տիեզերական մարմինը վայրկյանում 35 կմ արագությամբ շարժվում է Երկրի կողմը: Թեեւ բախման հավանականությունը կազմում է 1 առ 909 հազար, այդուհանդերձ որոշում է ընդունված «օբյեկտը» վերցնել դիտարկման տակ: Եթե իրադարձությունները զարգանան վատթարագույն սցենարով, ապա աղետը տեղի կունենա 2014 թվականի մարտի 21-ին եւ ընդսմին կարող է կործանվել կենդանի ամեն ինչ մայր ցամաքներից մեկում:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ պետական անկախությունը 12 տարեկան է

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արցախի ժողովուրդը հպարտության մեծ զգացումով սեպտեմբերի 2-ին նշեց ԼՂՀ պետական անկախության հռչակման 12-րդ տարեդարձը:

Առավոտյան ժամը 11-ն է: Հայրենական մեծ պատերազմում եւ Արցախի ազատամարտում զոհված հերոսների հուշահամալիրում կարգված է պատվո պահակախումբ: Հնչում է զինվորական երաժշտությունը: Այստեղ են, ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը, Ազգային ժողովի նախագահ Օլեգ Եսայանը, վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը, ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի գլխավորած պատվիրակությունը, պաշտոնական այլ անձինք Երեւանից եւ հարեւան Սյունիքի մարզից:

Ներկաները հավերժական կրակի մոտ մեկ րոպե լռությամբ հարգում են զոհված հերոսների հիշատակը, պսակներ դնում նրանց հուշարձանի պատվանդանին: Ծաղիկներով են ծածկվում ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի առաջին նախագահ Արթուր Մկրտչյանի, մյուս հերոսների գերեզմանները:

Հակիրճ խոսք է ասում ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը: «Այսօր մենք կառուցել ենք պետություն, հաստատում ենք ժողովրդավարական հիմքեր Լեռնային Ղարաբաղում, եւ համոզված եմ, որ մեր ընտրած ճանապարհը ճիշտ է եւ լինելու է արդյունավետ, համոզված եմ, որ մենք հասնելու ենք մեր բոլոր նպատակներին, նշեց ԼՂՀ նախագահը:

ARMENPRESS

Մեր մեծ նվաճումը մեզ պարտադրված պատերազմի ռազմի դաշտում մեր տարած հաղթանակն է: Այնուհետեւ՝ մենք կարողացել ենք հաղթահարել հետպատերազմյան սինդրոմը եւ այսօր ստեղծել հիմքեր արժանապատիվ կյանքի համար Լեռնային Ղարաբաղում: Ես հույս ունեմ, որ մեր ապագա քայլերը կլինեն միայն խաղաղական եւ տնտեսական դաշտում: Ես չեմ հավատում այն կոչերին, որ Ադրբեջանում հնչում են որոշ քաղաքական գործիչների կողմից: Դրանք անիմաստ կոչեր են, որովհետեւ արդեն ապացուցվել է, որ պատերազմը վերջնական հարց չի լուծում: Ես համոզված եմ, որ հարցը լուծվելու է քաղաքական դաշտում, եւ մենք կգտնենք այդ լուծումը»:

Մոսկվայի իշխանությունները հայոց առաջնորդանիստ եկեղեցու շինարարության իրավունքը վերադարձնում են Նոր Նախիջեւանի եւ Ռուսաստանի թեմի առաջնորդությանը

Մոսկվայի քաղաքային իշխանությունները օրերս Հայ եկեղեցու եւ ի մասնավորի Ռուսաստանի հայության համար կարեւորագույն որոշում են կայացրել՝ վերահաստատելով Հայ եկեղեցու անտեսված իրավունքները: N 685-ՊՊ թվակիր այդ որոշմամբ քաղաքային իշխանությունները մասնակիորեն վերանայել են դեռեւս 1996 թ. հոկտեմբերի 10-ին իրենց ընդունած որոշումը, համաձայն որի Ռուսաստանի մայրաքաղաքում պիտի կառուցվեր հայկական առաջնորդանիստ եկեղեցի «Սուրբ խաչ» եկեղեցական միության միջոցով: Նոր որոշման մեջ կատարվել են մի շարք փոփոխություններ, ըստ որոնց՝ հիշյալ եկեղեցին կառուցելու է ոչ թե «Սուրբ խաչ» միությունը, այլ, ինչպես օրինական եւ պատշաճ է, Նոր Նախիջեւանի եւ Ռուսաստանի հայոց թեմի առաջնորդությունը, որը 2000 թ.-ից ի վեր ղեկավարվում է թեմակալ առաջնորդ Եզրաս սրբազանի կողմից: Այսպիսով, ըստ հրամանագրի, «Սուրբ խաչ» միությունը զրկվել է քաղաքային իշխանությունների կողմից Հայ եկեղեցուն հատկացված հողատարածքին տիրելու իրավունքից՝ բոլոր արտոնություններն ու իրավունքները զիջելով դրա օրինական տիրոջը՝ թեմի առաջնորդությանը:

Թիվ 685-ՊՊ որոշման իմաստը մեր ընթերցողների համար հստակեցնելու համար հիշեցնենք, որ դեռեւս 2000 թ. Գարեգին Երկրորդ Ամենայն հայոց կաթողիկոսն անհնազանդության եւ Մայր աթոռի դեմ ըմբոստության համար կարգազուրկ հռչակեց Նոր Նախիջեւանի եւ Ռուսաստանի հայոց թեմի այն ժամանակվա առաջնորդ Տիրան եպս. Կյուրեղյանին՝ վերջինիս վերադարձնելով նրա աշխարհական անունը՝ Ղազար: Դրանով, սակայն, չհանդարտվեց Հայ եկեղեցու եւ Մոսկվայի հայության կյանքում ծագած անհանգստությունը: Ղազար Կյուրեղյանը, օգտագործելով քաղաքային իշխանությունների մոտ իր գրանցած «Սուրբ խաչ» միության նախապես ստացած արտոնություններն ու իր անձնական կապերը քաղաքապետարանի եւ անվտանգության մարմինների մոտ, շարունակում էր իրեն հայտարարել նոր կառուցվելիք եկեղեցու շինարարության, հետեւաբար նաեւ միջոցների հանգանակության պատասխանատու, հակառակ որ 1996-ից մինչեւ 2000 թ. եւ այնուհետեւ ոչինչ չէր արվել եկեղեցու շինարարության համար: Ավելին՝ նույնիսկ ֆիզիկական հաշվեհարդարների սպառնալիքով նա խոչընդոտում էր թեմի նորանշանակ առաջնորդ Եզրաս սրբազանի գործունեությունը: Իրազեկների կարծիքով, Ղազար Կյուրեղյանի շահագրգռության հիմնական առարկան եկեղեցու շինարարությունն էր եւ դրա շուրջ հանգանակվելիք գումարները, որոնք, ռուսաստանյան օրենսդրության համաձայն, տուրքերից ու հարկերից զերծ են... Այլ խոսքով, Ռուսաստանի հայության ազգային-եկեղեցական կյանքում առաջացած այդ տգեղ տագնապի հիմնական պատճառը Տ. Կյուրեղյանի շահամոլությունն էր:

Մոսկվայի իշխանությունների այս նոր որոշումը, որի իրագործումը վերահսկելու պատասխանատվությունը հանձնվել է փոխքաղաքապետ Վ. Ի. Ռեսինին, հավանաբար հանդարտեցնի Տ. Կյուրեղյանի կրքերը, վերահաստատի կարգուկանոնն ու խաղաղությունը տեղի հայության կյանքում եւ, անկասկած, պատճառ դառնա, որ Եզրաս սրբազանը, որի շինարար կարողությունները հայտնի են դեռեւս նրա պետերբուրգյան պաշտոնավարության օրերից, արագ քայլով միջոցներ հանգանակի եւ Ռուսաստանի մայրաքաղաքում ի վերջո ունենանք մեր ժողովրդին ու եկեղեցուն արժանի տաճար:

«Հայ ժողովրդի Ցեղասպանության մասին հետաքրքրական գիրք»

Իսպանիայի քաղաքապետի ու վարչապետի արձագանքը

2002-ին Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված գիրք էր հրատարակել իսպանացի հեղինակ Գոնսալո Գուարչը: «Հայկական տոհմածառ» կոչվող այդ աշխատության օրինակները նվեր ստանալով Իսպանիայում եւ Պորտուգալիայում Հայաստանի դեսպան Էդուարդ Խոջոյանից՝ Իսպանիայի քաղաքապետի անունից արքունական դիվանի քարտուղար Ռիկարդո Դիես-Օչլեյտներ Ռոդրիգեսն ու վարչապետ Խոսե Մարիա Ազնարն իրենց շնորհակալական նամակներն են հղել դեսպանին՝ ողջունելով այդ հրատարակությունը:

«Ես եւ Աննան մեր անկեղծ շնորհակալությունն ենք հայտնում հայ ժողովրդի Ցեղասպանության մասին՝ մեզ ուղարկված այնքան հետաքրքրական գրքի համար», ասված է Իսպանիայի վարչապետի նամակում:

Գ. Գուարչի այս վեպը Հայոց ցեղասպանության պատմական նկարագրության փորձ է, որ լույս է տեսել Իսպանիայում ճանաչված դասավոր Բալտասար Գարսոնի նախաբանով: «Հայոց ցեղասպանության մասին պատմական նովել գրելը ոչ միայն պատասխանատվություն է, այլեւ պահանջ եւ պարտք է դաժանությամբ սպանված 1,5 միլիոնից ավելի հայերի հանդեպ, որ կարող է համարվել 20-րդ դարի առաջին մեծ ցեղասպանությունը», գրքի նախաբանում գրում է Բ. Գարսոնը՝ նշելով, որ Հայոց ցեղասպանության անպատիժ մնալը բերեց հրեական հոլոքոստի եւ պապագա մյուս բոլոր ցեղասպանությունների իրականացմանը:

Մեր տեղեկությամբ, Գոնսալո Գուարչը համաձայնության է եկել ֆրանսիական մի հրատարակության հետ՝ «Հայկական տոհմածառը» ֆրանսերեն, անգլերեն եւ գերմաներեն

ՕՐՎԱ ՍԿԱՆԴԱԼԸ

«Հեռախոսային խոսակցությունները ձայնագրվում են, բայց չեն լսվում»

Վստահեցրեց «Արմենտելի» գործադիր տնօրենը

Երեկ լրագրողների առջեւ հատուկ հայտարարությամբ հանդես եկավ «Արմենտելի» գործադիր տնօրեն Գեորգիոս Վասիլակիսը: Նա անդրադարձավ նախօրեին բրիտանական WFI ընկերության ներկայացուցչի արտահայտած կարծիքին, որ հեռախոսային որոշ խոսակցություններ լսվում են, եւ դա սխալ է: «Արմենտելի» ղեկավարը նշեց, որ աշխարհում բոլոր թվային կայանները խոսակցությունները ձայնագրում են բիլինգ ծառայության, բաժանորդների տարբեր բողոքների պարզաբանման, ինչպես նաեւ ազգային անվտանգության համար: Սակայն հեռահաղորդակցության գաղտնիությունը պահպանվում է, եւ Հայաստանի քաղաքացիները պետք է համոզված լինեն, որ նրանց խոսակցությունները երբեք չեն լսվում: Գեորգիոս Վասիլակիսը վստահեցրեց, որ դա համապատասխանում է օրենքին, ինչի

մասին տեղյակ են Հայաստանի իշխանությունները:

Այս հայտարարությունից հետո «Արմենտելի» գործադիր տնօրենը, պատասխանելով լրագրողների հարցերից մեկին, իր կարծիքը հայտնեց Հայաստանում հեռահաղորդակցության վիճակի մասին, ինչն առնվազն ներկաների ժպիտն առաջացրեց: Նա նշեց, որ տարածաշրջանում Հայաստանը միակ երկիրն է, որ կարողացել է այս չափով զարգացնել իր հեռահաղորդակցության համակարգը եւ ցանցը: Դրա համար պետք է հպարտ լինեն եւ հայերը, եւ «Արմենտելն» ու պատճառ չունենան նախանձելու Անգլիային: Ճիշտ է, պրն Վասիլակիսն ավելացրեց, որ թույլ կողմեր էլ կան, որոնք վերաբերում են բջջային կապին, բայց խոստացավ շատ արագ ապահովել որակ եւ քանակ:

Ա. Մ.

ՀՀ նախագահի վերահսկողության ծառայության պետի պաշտոնը թափուր է

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Արդեն երկու ամիս է, ինչ թափուր է ՀՀ նախագահի վերահսկողության ծառայության պետի պաշտոնը: Ինչպես հայտնեց ՀՀ Քաղաքացիական ծառայության խորհրդի մամլո քարտուղար Գոռ Աբրահամյանը, թեեւ խորհուրդն այդ մասին համապատասխան հայտ ստացել է, սակայն դեռեւս մրցույթի կազմակերպման մասին հայտարարություն չի արված: Նշենք, որ Քաղաքացիական ծառայության խորհրդի օգոստոսին կազմակերպած մրցույթով ընտրվել է ՀՀ վարչապետի վերահսկողության ծառայության նոր պետը: Մրցույթին մասնակցած 12 դիմողներից նախապատվությունը տրվել է Սարգիս Գրիգորյանին, որը մինչ այդ աշխատել է ՀՀ Հարկային ծառայության պետի տեղակալ:

Երեւանում այլընտրանքային զինվորական ծառայությանը նվիրված միջազգային կոնֆերանս

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Զինվորի մայր» հասարակական կազմակերպությունն իր գործունեության 15-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակներում սեպտեմբերի 18-19-ին Երեւանում կկազմակերպի միջազգային կոնֆերանս՝ նվիրված այլընտրանքային զինվորական ծառայության հարցերին: Ըստ «Զինվորի մայր» հասարակական կազմակերպության նախագահ Գրետա Միրզոյանի, կոնֆերանսին մասնակցելու են Բուլղարիայի, Ռումինիայի, Լեհաստանի, Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Վրաստանի, ԱՊՀ-ի մյուս անդամ պետությունների ներկայացուցիչները: Համաժողովին մասնակցելու են նաեւ ՀՀ ԱԺ համապատասխան հանձնաժողովի, պաշտպանության նախարարության, ռազմական ոստիկանության, Հայաստանում միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչները:

Ընթացիկ

Երեկ ՀՀ կառավարություն-«Արմենտել» բաց ժողովում ելույթ ունեցան կառավարության հրավիրած վերջին երկու վկաները՝ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախկին նախարար Վահրամ Ավանեսյանը եւ «Հայփոստի» տնօրեն Վրույր Առաքելյանը: Ընդ որում, Վահրամ Ավանեսյանի վերստին վկայություն տալու անհրաժեշտությունը մերժեց կառավարության ներկայացուցիչը: Իսկ մինչ այդ, «Արմենտելի» խնդրանքով, նախագահողը փաստերեն մեկ օր հետաձգեց հաջորդ նիստը եւ այսօր այն տեղի չի ունենա:

Վարը նշեց, որ տեղադրվել է 13 թվային կայան 180 հազար թվային հեռախոսագծերով: Դրանք փոխարինել են 16 նմանատիպ կայանների 153 հազար գծերին: 13-ից 7 կայանները տեղադրվել են Երեւանում, 2-ը Վանաձորում, 1-ական Ստեփանավանում, Գյումրիում, Էջմիածնում, Աշտարակում, Եղեգնաձորում: Աշտարակի կայանը դեռեւս միացված չէ, որովհետեւ ցանցը պետք է փոխվի:

800 գյուղերի թվայնացման մասին Գեորգիոս Վասիլակիսն ասաց, որ դա, ըստ էության, նշանակում է Հայաստանի թվայնացում, ինչը հնարավոր է միայն հաջորդ 5-ամյա բիզնես-ծրագրով: Որպես ժամանակավոր լուծում ընկերությունը ծրագրել է այդ գյուղերում տեղադրել թվային բջջային կապ՝ լարային կապի սակագներով: Ներկայումս Երեւանում թվայնացված է հեռախոսակապի 90 տոկոսը, Երեւանից դուրս՝ 8,3 տոկոսը: Այսինքն՝ թվայնացված է Հայաստանի 31 տոկոսը: Սակայն դրա մի մասն է միացված բաժանորդներին: Երեւանում դա կազմում է 60 տոկոսը:

Ըստ թ. 60 լիցենզիայի, «Արմենտելը» պարտավորվել է 100 բնակչից 20-ին ապահովել հեռախոսակապով: Ներկայումս 17 տոկոսն է կապով ապահոված: Իսկ տեղադրված կայաններն ապահովում են 21 տոկոս խտություն, որի մի մասը դեռեւս միացված չէ: «Արմենտելի» գործադիր տնօրենը վերստին հիշատակեց 150 հազար ազատ հեռախոսագծերի առկայությունը:

Անդրադառնալով «Արմենտելի» եկամուտներին (ոչ շահութաբեր), պրն Վասիլակիսը տեղեկացրեց, որ 1998-ից մինչեւ 2003 թթ. ըստ տարիների դրանք կազմել են 52 մլն դոլար, 57 մլն, 56 մլն, 63 մլն, 70 մլն դոլար: Ինչ վերաբերում է մաքուր շահույթին, ապա պատկերը հետեւյալն է. 1998 թ.՝ 16 մլն դոլար, 1999 թ.՝ 9 մլն դոլար, 2000 թ.՝ 4,7 մլն դոլար, 2001 թ.՝ 3,3 մլն դոլար, 2002 թ.՝ 5 մլն դոլար: Ներդրումներն ըստ տարիների կազմել են. 1999 թ.՝ 31,7 մլն դոլար, 2000 թ.՝ 70 մլն դոլար, 2001 թ.՝ 24,7 մլն դոլար, 2002 թ.՝ 26,7 մլն դոլար: Ընդհանուր առմամբ, դրանք, ներառյալ 2003 թ., կազմել են 182 մլն դոլար: 2004 թ. նախատեսվում է գերազանցել 200 մլն դոլարի սահմանը:

«Արմենտելին» հուզող ամենալուրջ խնդիրն այսպես կոչված ա-

Լսվեց «մեղադրվող «Արմենտելի» պաշտպանական ելույթը»

Վկաներից Վահրամ Ավանեսյանն անդրադարձավ գործարքի կնքման պայմաններին, լիցենզիայի որոշ դրույթների ընդգրկման հանգամանքներին: «Հայփոստի» տնօրենն էլ պատասխանելով կողմերի հարցերին, նշեց, որ իր ղեկավարած համակարգը պատրաստ է հեռախոսային հաշիվները բաժանորդներին հասցնել: Իսկ ներկայումս դրանք իմացվում են «Հայփոստի» բաժանմունքներում: Հաշվի մեջ, բացի անուն ազգանունից, հասցեից եւ հեռախոսի համարից, մեկ թվով ներկայացվում է պարտքի գումարը՝ բաժանորդավճարը, ռոպեավճարը, միջազգային խոսակցության վճարը:

Սակայն օրվա գլխավոր ելույթը «Արմենտելի» գործադիր տնօրեն Գեորգիոս Վասիլակիսի խոսքն էր, որը նա բնութագրեց որպես մեղադրվող կողմի պաշտպանական ելույթ: Նա հաջորդաբար անդրադարձավ ընկերության լարային, բջջային կապերի, տվյալների փոխանցման եւ ինտերնետ կապի բնագավառներում կատարված ներդրումներին ու նախատեսվող ծրագրերին:

Խոսելով լարային հեռախոսակապի մասին, «Արմենտելի» ղեկա-

նորհնական տրաֆիկն է, երբ տվյալների փոխանցմամբ զբաղվող ընկերությունները Հայաստան են ներմուծում ձայնի մատուցման ծառայություն: Այդ պատճառով «Արմենտելը» տարեկան կորցնում է 10 մլն դոլար:

Բջջային կապի մասին Գեորգիոս Վասիլակիսը հայտնեց, որ առաջիկա 1-2 ամիսներին կստեղծվեն 20 հազար լրացուցիչ հեռախոսագծեր, իսկ եկող տարվա սկզբին բաժանորդների թիվը կավելանա 100 հազարով: Այս ծրագրերի արժեքը կազմում է 40 մլն դոլար: Այդուհանդերձ, պատասխանելով տրանսպորտի եւ կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանի հարցին, «Արմենտելի» գործադիր տնօրենը խոստովանեց, որ ինքը գոհ չէ բջջային կապի որակից: Նա նաեւ նշեց, որ մինչ այժմ այստեղ ներդրվել է 29 մլն դոլար, իսկ 95 մլն դոլար էլ՝ սովորական հեռախոսակապի զարգացման համար: Կառավարության ներկայացուցիչների հարցերը երեկվա նիստի վերջին ակորդներն էին, իսկ բաց ժողովը կշարունակվի վաղը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ալո, ալո, «Արմենտել», դու մեզ լսո՞ւմ ես

- Ալո, Վարդուշ, դո՞ւ ես:

- Հա, ես եմ, աղջի, լսե՞լ ես, որ Սաթիկի սիրեկանը ջրաչափերի արտադրություն ա դրել ու էդ... իրա հարկի հարեւաններին նվիրել ա մի-մի ջրաչափ:

- Է, Շողիկ ջան, էդ էլ բախտի բան ա, բա հլա Լաուրային նայի, մարդը դատավոր, սիրեկանը պատգամավոր, վարորդը բեղավոր, վարսավիրը, էլ դու սուս, համածը, խսված, ո՞ր մեկն ասեմ...

- Վարդուշ ջան, երեւի ես Վալերիս թողնեմ ու մի պաշտոնով տղի հետ ամուսնանամ, թե չէ էլ չենք կարում ապրել:

- Աղջի, բա որ քեզ չհավանեն...

- Խի էդ ումի՞ց եմ պակաս, բոյ-բուսաթս տեղը, աչք-ունքս, ֆիգուրս, բա երգելս, բա եփել-թափելս...

- Աղջի, որ պաշտոնով տղի հետ ամուսնացար, էլ եփել-թափել չկա, մի հատ տանը ծառայող կպահենք, հազար տան գործը կանի, հազար էլ երեխեքիդ կխնամի: Մի օր էլ տեսար էդ նոր մարդուդ նախարար կամ նախագահ կդարձնեն ու քեզնից քեֆ չի հասնի: Բայց, տես հա, չգարգանաս ու ինձ մոռանաս:

- Բա եղա՞վ, աղջի, բա ես առանց քեզ ոտս դուրս կդնե՞մ մի տեղ, քո հարցերն էլ էնենց կլուծեմ: Ասա, ի՞նչ ես ուզում:

- Էդ որ ինձ հարցեիր ու հարցիր, մի հատ լավ պաշտոն, որ մի քանի ամսում ինձ մատով ցույց տան, մի ջահել, սիրուն վարորդ, հասկացար չէ՞, թե ինչի համար, մարդուս էլ մի երկրի դեսպան ուղարկենք, որ արտասահմանում էլ տնավորվենք: Օ՜ֆ, աղջի, էս ռոպեին չեմ կարող մտածել, թե էլ ինչ եմ ուզում:

- Դե, զարդեղենը, ոսկին, բրիլիանտը, ջիպն ու «Մերսեդեսը» կգա ու կգա:

- Ալո, ալո, ասքոյ տվեք:

- Հենա դու ասքոյ տուր:

- Այ ընկերուհի, ձեր առեւտուրը հետո կանեք, ես շատ պետք է զանգեմ:

- Սպասի մինչեւ վերջացնենք, եղա՞վ:

- Այ ընկերուհի, ձեր պլանները արդեն «Արմենտելը» լսեց ու ձայնագրեց, ասքոյ տվեք:

- Ոնց թե լսեց ու ձայնագրեց:

- Բա դուք թերթ չե՞ք կարդում, կամ էլ հեռուստացույց չե՞ք նայում: Արդեն մի քանի օր ա, որ «Արմենտելի» դատն ա գնում ու հույներն էլ խոստովանել են, որ էս 5 տարիներին բոլոր մեր հեռախոսային խոսակցությունները ձայնագրում են ու լսում:

- Իրենց ինչի՞ն են պետք մեր խոսակցությունները:

- Երեւի օտար երկրներին վաճառեն ու դրանով հարստանան, հիմա հասկացա՞ք:

- Աղջի Վարդուշ, էս ինչ պատմության մեջ ընկանք: Չեն էլ թողնում գոնե մի փոքր երազենք, վռազ մեր մտքերն ու որոշումները ծախում են օտարներին ու մեզ էլ ոչինչ չեն տալիս:

- Աղջի, սուս, իմ անունը չտաս, մեկ էլ տեսար կգան ու կտանեն ծակը կմտցնեն: Անջատի էդ զահրումարը, դիր բարձի տակ, որ ձեր տուն էլ գամ, ասա, արդեն 6 ամիս չի աշխատում էդ անտեր հեռախոսը, հասկացա՞ր: Ես էլ օգնել չեմ կարող, գե... տու, տու, տու:

Հեռախոսազրույցը պատահաբար լսեց ու գրանցեց
ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆԸ

Դպրոցականների տետրերի վրա են Ռոնալդոն, Շակիրան, Օրեյրոն...

Նոր ուսումնական տարվա շեմին մի այնպիսի եռուզեռ է սկսվում հայաստանյան տնտվաճառներում, որ հեռվից դիտելիս սարսափելի է ներս մտնելու մասին մտածելն անգամ: Բայց եւ այնպես հարկադրված մտնում ենք, որովհետեւ դպրոցականներ ունենք, որոնց հագուստ ու գրենական պիտույքներ են պետք: Պատկերն ուղղակի սարսափելի էր մայրաքաղաքի «Այրարատ» տնտվաճառում: Նախ ներս մտնելիս թվում է, թե շոգեբաղնիք ես մտնում: Հարցիս, թե ինչպես եք աշխատում այստեղ, շոգից խեղդամահ լինող վաճառողուհին պատասխանեց՝ «Ուղեղներս անջատել ու աշխատում ենք»: Անկեղծ ասած՝ անգամ 5 րոպե մեր ուղեղն անջատել չկարողացանք այնտեղ դպրոցականի շապիկ փնտրելու համար ու քրտնաքոր դուրս եկանք: Իսկ մարդիկ այդպիսի պայմաններում աշխատում են առավոտից երեկո, մինչեւ անգամ հարկ վճարում իրենց հատկացված տեղի համար: Երեւանյան քարքեր են...

«Ֆիրդուսի» տնտվաճառի հրմշտոցը մի կերպ հաղթահարելով վերջապես գտանք մեր փնտրած տրիկոտաժե շապիկը: Երիտասարդ վաճառողին զարմացրել էր, թե ինչ արագությամբ են վաճառվել դրանք: «Ափսոս, մի պարկ բերեցինք: Իմանայինք, շատ կբերեինք»: Երեւաց, որ անփորձ է ու շուկայից հեռու: Նրա նմանները շատ են տնտվաճառներում: Առեւտուր են անում միմիայն իրենց ընտանիքը կերակրելու համար: Հոգով ու մտքով այլ բնագավառներում են, այլ աշխատանքի մեջ:

Շապիկ գնելուց հետո հերթը գրենական պիտույքներինն էր, ամենից կարեւորներն, իհարկե, օրագիրն ու տետրերն են: Հայ դպրոցականների օրագրերի վրա այս տարի սիրաբար տեղ են գրավել հանրահայտ ֆուտբոլիստ Ռոնալդոն իր թիմով, կծծաբաց թափ ու ռոք աստղեր, մերսեդեսներ, ինչ ասես: Իսկ ընդհանուր տետրերի վրա գայթակղիչ ժպտում են Շակիրան, Նատալյա Օրեյրոն եւ այլք:

Մեսրոպ Մաշտոցի, Մովսես Խորենացու ու այլոց փոխարինելու են եկել օտար ու ամենագլխավորը՝ նյութական աշխարհի ներկայացուցիչները: Կարելի է, իհարկե, զայրանալ, դժգոհել, բայց ինչ օգուտ դրանից: Չէ որ մեր երկրում նման բաները համարվում են չնչին ու անկարեւոր, վերահսկողությունից դուրս: Ինչ փույթ, թե դրանք մոտ մեկ տարի անբաժան են լինելու դպրոցականներից, դառնալու են նրանց դպրոցական կյանքի ամենօրյա ուղեկիցները: Մենք, ախր, ամեն ինչում առաջնորդվում ենք եվրոպական չափանիշնե՞րով...

Թուրքաստան «օֆյուլ դեֆտերի» տետրերը կարծես քչացել են շուկայում: Շատացել են ռուսահայաստանյանները: Օրինակ, կարելի է գտնել այնպիսի օրագրեր՝ շապիկի վերեւում գրված են էյնշտեյնի ասույթները ռուսերենով, ապա «Օրագիր»՝ հայերեն եւ ռուսերեն լեզուներով եւ այդպես շարունակ: Այս գաղափարն էլ երեւի հղացել են երկլեզվյան դպրոցի ջատագովները՝ մի քիչ հայերեն, մի քիչ ռուսերեն ու ամեն ինչ կլինի «օքեյ»:

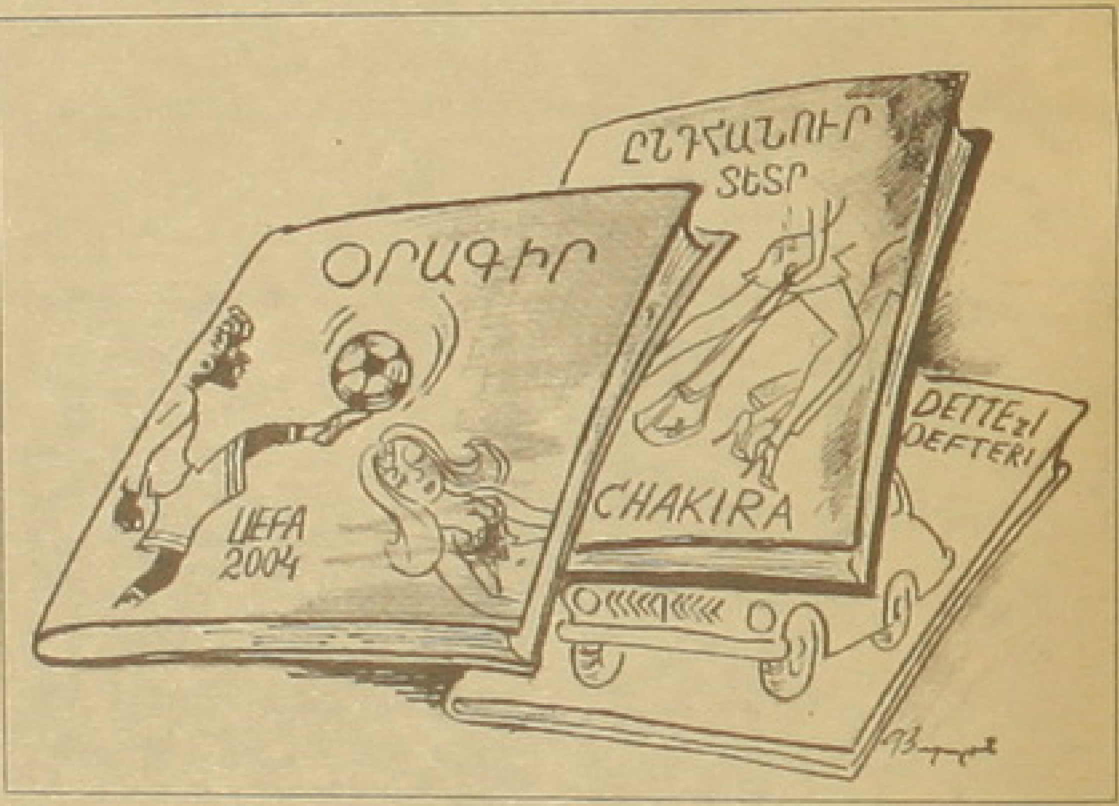

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ռուսաստանից ներգաղթած դպրոցականների ուսուցումը շարունակել հայերենով

Ազգային շարժման «Զարթնք» կոմիտեն եւ «Ազգային համաձայնության խորհրդարան» միությունը հանդես են եկել հայտարարությամբ՝ դժգոհություն արտահայտելով ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության եւ լեզվի պետական տեսչության պատրաստած «ՀՀ հանրակրթական եւ հատուկ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններ սովորողների ընդունելության կարգ» նոր փաստաթղթի նախագծի դեմ, որն արդեն ուղարկվել է ՀՀ արդարադատության նախարարություն՝ պետական գրանցման համար: Ներածական հատվածում վկայակոչված են բազմաթիվ ենթաօրենսդրական փաստաթղթեր, որոշումներ, օրենքներ, դրանց թվում նաեւ ՀՀ լեզվի մասին օրենքը, որի պահանջները, ըստ հայտարարության, կոպտորեն ոտնահարում են վերոհիշյալ փաստաթղթի 6-րդ, 22-րդ եւ 23-րդ կետերը: Առաջինը վերաբերում է օտարերկրյա քաղաքացիների եւ քաղաքացիություն չունեցող անձանց երեխաների կրթության լեզվին. «Օտարերկրյա քաղաքացիները կամ քաղաքացիություն չունեցող անձանց երեխաների ուսուցման լեզվի ընտրությունը կատարում են երեխաների ծնողները (նրանց օրինական ներկայացուցիչները): Իսկ Հայաստանում քաղաքացիություն չունեցող անձինք հիմնականում հայազգի բռնագաղթվածներ են, օտարերկրյա քաղաքացիներն էլ՝ արտագաղթի հետեւանքով արտերկրում հայտնված մեր հայրենակիցները»: Մյուս երկու կետերն առնչվում են ներգաղթած երեխաների կրթության լեզվին. «Մինչեւ 5-րդ դասարանը ներառյալ, այլ երկրներում ռուսերեն ուսուցմամբ դպրոցներում սովորած ՀՀ քաղաքացիների երեխաները Հայաստան վերադառնալիս կարող են մինչեւ ուսումնական տարվա ավարտը սովորել ռուսերեն ուսուցմամբ դասարանում՝ ընթացքում հայերենի իմացությունն ապահովելու եւ սահմանված ժամկետը լրանալուց հետո հայերեն ուսուցմամբ դասարան տեղափոխվելու պայմանով»: Մինչդեռ, հայտարարության հեղինակների պնդմամբ, որպես կանոն այդ երեխաները հայոց լեզվի հատուկ դասընթացն ավարտելուց եւ նույնիսկ «գերազանց» ստանալու պարագայում չեն տեղափոխվում հայերենով ուսուցմամբ դասարան:

Փաստաթղթի 23-րդ կետի համաձայն, 6-րդ դասարանից բարձր դասարաններում ռուսերեն ուսուցմամբ երեխաները Հայաստանում ուսումը կշարունակեն ռուսերեն ուսուցմամբ: Փաստորեն, ՀՀ ԿԳ նախարարությունն ու լեզվի պետական տեսչությունը հայ երեխային զրկում են մայրենիով կրթվելու բնական իրավունքից:

Հայտարարության հեղինակները պահանջում են պաշտոնանկ անել եւ պատասխանատվության ենթարկել ազգային պետական շահերը ոտնահարող» պետական պաշտոնյաներին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են. համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Յուրաքանչյուր քաղաքապետ սկսում է խոստումներով

Հավանական եւ անհավանական հեռանկարներ

Պաշտոնավարման 2 ամիսների ընթացքում քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանն արդեն հասցրել է տնտղել Երեւանը եւ լրագրողներին հրավիրել էր տեղեկացնելու «կոնցեպտուալ այն մոտեցումների» մասին, որ մշակել են այս ընթացքում: Քաղաքային պրոբլեմների մեծ տրցակը նա բացեց բնակֆոնդի կոշտացած եւ անկախացման 13 տարիների ընթացքում անմարսելի դարձած խնդրով: Գրեթե բոլոր համայնքներում սրված է իրավիճակը՝ Աջափնյակում, Կենտրոնում, Էրեբունիում: Արցախի փողոցում 2 շենք կա, որոնք նույնպես հայտնվել են վթարային վիճակում: Քաղաքապետը տեղեկացրեց, որ 2 շաբաթվա մեջ կավարտվի դրանց ուսումնասիրությունը: Ի դեպ, Երեւանի վթարային շենքերը վերջին անգամ հետազոտվել են 1995 թ.: Թերեւս դա է պատճառներից գլխավորը, որ Աջափնյակում բազմահարկերի քայքայումը հասավ եզրագծին: Բնակֆոնդն ազգային ամենամեծ հարստություններից է, որը ոչնչով փոխարինել չի լինի: Արդեն 15 տարի մեր բնակելիները կապիտալ ու ընթացիկ նորոգումների չեն ենթարկվել: Տանիքները, վերելակները, կոմունալ ներքին ցանցը վաղուց սպառել են գործողության ժամկետները: Անցած ձմռվա փորձությանը դրանք չդիմացան նոր, կոմունալ աղետի իրողությունը ներմուծելով մեր բառապաշարի մեջ: Քաղաքապետը խոստանում է, որ առաջիկա 2 տարվա ընթացքում համատիրությունները կկայանան (՞), եւ ջեռուցման, սանմաքրման, ջրամատակարարման խնդիրների հետ նրանց «կվստահվի» նաեւ բնակֆոնդի ծանր բեռը: Իսկ առայժմ հույներս դնելու ենք դոնորներ հայթայթելու վրա:

Երվանդ Զախարյանը կրկնեց բազմիցս ասածը, թե դեմ է փողոցային առեւտրի բռնի վերացմանը, եւ սեպտեմբերի 15-ից բոլոր համայնքներում առանձին տարածքներ կտրամադրվեն փողոցային առեւտրի համար ու թեթեւ կոնստրուկցիաներով կառույցներ կտեղադրվեն: Մի կասկածելի խոստում տվեց նոր քաղաքագլուխը, որ իրենից առաջ մյուսներն էլ տվել էին, թե կարճ ժամանակում, մինչեւ 2004 թ. փողոցային առեւտրի հարցը եւս կլուծվի: Ինչպես անցած, այս տարի էլ, թերեւս, ձմեռը փորձություն կդառնա քաղաքային իշխանությունների համար: Նախկին «Հայգազարդին» ու այսօրվա «Հայռուսգազարդին» ջեռուցման տնտեսության պարտքը միասնաբար կազմում է 6,5 մլրդ դրամ: Ընդհանրապես, հանրապետությունում այս խնդրի հեռանկարը կապվում է տեղային լուծումների հետ: Այս տարի միայն 3-4 շենքեր կջեռուցվեն այս համակարգով, իսկ կենտրոնացված սպասարկումից կօգտվեն միայն վճարունակ եւ փաստացի վճարող շենքերը: Այսինքն, մի դաժան ձմեռ էլ ունենք անցնելու՝ չբացառելով կոմունալ փորձանքի կրկնությունը:

Հրազդան գետի եւ Հրազդանի կիրճի վերաբերյալ դեռ անցած տարի լրագրողների բարձրացրած աղմուկ-աղաղակը, երեւում է, զգաստացրեց քաղաքային իշխանություններին, եւ մայրաքաղաքային միջավայրի այդ մոռացված անկյուններն այժմ հայտնվել են ուշադրության կենտրոնում: Հայտնի է, որ կոյուղատարների բացակայությունը Հրազդանը վերածել է բաց կոյուղու: Քաղաքապետի հավաստմամբ, գետափին գործող բոլոր առեւտրային օբյեկտներին պարտադրվել է ունենալ սեփական «կեղտահորեր»: Սակայն Հրազդանի կիրճի կոյուղու, ճանապարհի ու հենապատերի կառուցման ծրագիրը դարձյալ մեծ միջոցներ է կլանելու, որոնք բյուջեում նախատեսված չեն, եւ խնդիրը դրվելու է 2004 թ. բյուջեի առաջ:

Վերջերս կառավարության նիստերից մեկում որոշվեց Երեւանի ստորգետնյա անցումները, կանաչ պուրակների ու ոռոգման ցանցի տնօրինությունը համապատասխան գույքագրումներից հետո հանձնել քաղաքային համայնքներին: Նպատակը դրանց շահագործման եւ պահպանման անմիջական վերահսկողություն իրականացնելն է: Քաղաքապետարանն առայժմ դադարեցրել է նոր հողահատկացումները, երեկ նույնիսկ կանաչապատ տարածքներում անավարտ կառույցների շինարարությունը դադարեցնելու, այգիներում կապիտալ շինությունների կառուցումն արգելելու հանձնարարական է եղել:

Եթե հավատանք այդ հանձնարարականի իրապես իրականություն դառնալուն, ապա միայն վերջին ամսվա ընթացքում «Ազգի» համարներում տպագրված ահազանգերի հեղինակները պիտի որ թոթափեն տագնապը՝ մեկ Ուլնեցու փողոցի մերձակա անտառային հատվածում, մեկ Օղակաձեւ զբոսայգում, մեկ ընդհանուր եւ անօրգանական քիմիայի ինստիտուտի անմիջապես պարտից ներս կառուցապատումների վտանգից, որոնք արդեն մեկնարկել են՝ անկախ ամեն ինչից:

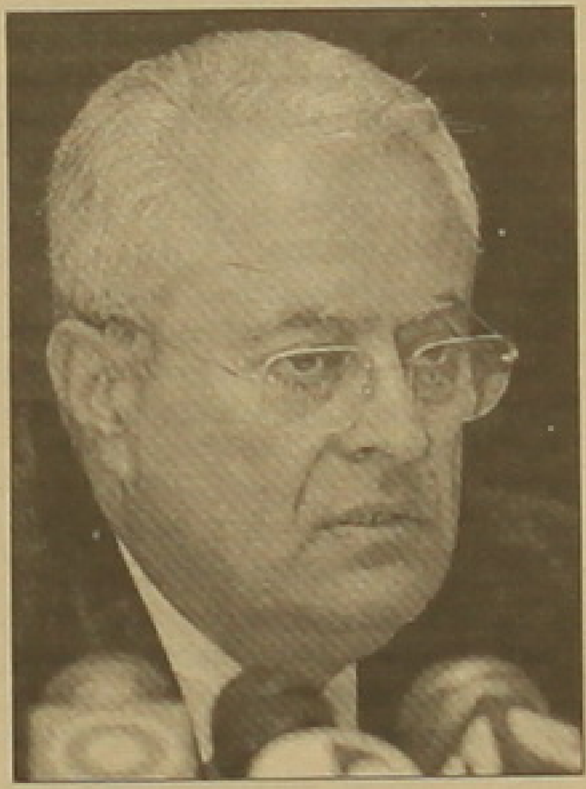

Իբր քիչ է

«Պիտի հիասթափեցնեմ ձեզ. իմ «Մերսեդեսը» նախ նոր չէ, 4 տարվա «Մերսեդես է», երկրորդ՝ այդ «Մերսեդեսի» գինը ոչ թե 80-100 հազար դոլար է, այլ՝ 39 հազար դոլար: Ձեր տեղեկատվությունը լրիվ ոտուգլուխ է եղել», ծառայողական նոր մեքենայի վերաբերյալ լրագրողներից մեկի հարցն այսպես հակադարձեց քաղաքապետը մամլո ասուլիսի ժամանակ: Իբր 39 հազարը 3,9 հազար է:

Թափուր պաշտոններ քաղաքապետարանում

Առաջիկա 2 օրվա ընթացքում կճշտվի «թափուր» պաշտոնների ցուցակը քաղաքապետարանում: Երվանդ Զախարյանի հավաստմամբ, քաղաքապետարանը ղեկավարվելու է «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքի կարգով ու տառով: «Կլինի համապատասխան հայտարարություն, բոլորը կարող են մասնակցել թափուր պաշտոնների մրցույթին եւ հաղթելու դեպքում աշխատել քաղաքապետարանում: Աշխատանքից անձնավորված ազատումներ չեն լինի»:

Հյուսիսային պողոտա

Մնացել է միայն 2 հողակտոր, որոնք աճուրդի կներկայացվեն այս մի քանի օրը, եւ հողերի վաճառքը պողոտայում կեզրափակվի: Առաջիկա 2 շաբաթների ընթացքում կմեկնարկի միանգամից 3 օբյեկտների շինարարություն:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ձեւական քննարկումները կարծես դառնում են գործնական

«Զանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը երեկ վերստին դարձել էր քննարկման նյութ՝ ՀՀ ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնաժողովի եւ լրագրողների մասնակցությամբ: Հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանի հավաստմամբ, հանձնաժողովի անդամները մեկ առ մեկ ուսումնասիրել են իրենց ուղարկված բոլոր դիտողություններն ու առաջարկությունները շրջանառվող նախագծի վերաբերյալ: Դրանցից առանձնապես ընդունելի են Հայաստանի ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանի եւ «Ինտերնյուս», Երեւանի մամուլի ակումբ, «Հետաքննող լրագրողների ընկերակցություն», «Քաղաքացիական հասարակության զարգացման միություն», «Ասպարեզ» լրագրողական կազմակերպությունների ներկայացրած դրույթներն ու փոփոխությունները, որ անպայման հաշվի կառնվեն օրենքն ընդունելիս: Տկն Հակոբյանի խոսքով, ԶԼՄ-ների հետ [illegible] նաեւս համագործակցությամբ միայն հնարավոր կդառնա ստեղծել նախագծի վերջնական, բարեփոխված տարբերակը՝ աշխատող ու պիտանի օրենք ունենալու համար:

Վերոհիշյալ խմբի ներկայացրած առաջարկությունների ու դիտողությունների մեջ ընդգծվում է գրաքննության, լրատվամիջոցների լիցենզավորման, տեղեկատվություն ստանալու իրավունքի եւ այլ հարցերի փոփոխման անհրաժեշտությունը՝ նկատի ունենալով դրանց անհամատեղելիությունը մամուլի եւ խոսքի ազատության հետ: Շրջանառվող նախագծի որոշ դրույթներից հրաժարվելն, իհարկե, ձեռնտու չէ կառավարությանը՝ ԶԼՄ-ների վրա առավելագույն վերահսկողություն սահմանելու ու նրանց իրավունքները սահմանափակելու համար: Սակայն որքան էլ երկարաձգվեն օրենքի քննարկումն ու վերջնական ընդունումը, միեւնույն է, հնարավոր չէ հաշվի չառնել լրագրողների կարծիքը:

Աստղիկ Գեւորգյանի կարծիքով, քննարկումը հուսադրող էր այն իմաստով, որ օրենքի նախագծի ձեւական քննարկումները կարծես հետին պլան են մղվում իրենց տեղը զիջելով գործնական ու օգտավետ աշխատանքին: Իրականում նախագիծն առաջին անգամ է արժանացել մանրակրկիտ ուսումնասիրության, արդեն առկա է տարբերակը, որն ընդգրկում է բոլորի մոտեցումներն ու տեսակետները: Ամենաէականն այս փուլում սահմանումների հղկումն ու պարզեցումն է՝ խրթին ու անհասկանալի ձեւակերպումներից խուսափելու նպատակով: Այլապես դրանք հետագայում գլխացավանք կդառնան լրատվամիջոցների համար եւ կօգտագործվեն վերջիններիս գործունեությունը կասեցնելու կամ այլեւայլ բարդություններ ու ծուղակներ ստեղծելու միտումներով:

Կառավարությունն ու Ազգային ժողովը, թվում է, այս պահին ձգտում են ուշադիր լինել «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագծի հանդեպ: Քննարկումները կշարունակվեն մոտակա օրերին եւ նախագծի պատկերն ավելի հասկանալի ու տեսանելի կդառնա:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱՂԴԱԼՅԱՆԻ ՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏ

Ջոն Հարությունյանն ավարտեց իր ցուցմունքները

Դատավարությունն անցնում է ամենաթողության մթնոլորտում, թերեւս դատավորի մեղավորությամբ

Այնուհետեւ Տիգրան Նաղդալյանի սպանության գործով դատավարությունը տեղի կունենա Նոր Նորք համայնքի առաջին ատյանի դատարանի արդիականացված շենքում, որտեղ ճաղավանդակներ այլեւս չկան եւ ամբաստանյալները ոտնաշղթաներով էին: Այստեղ երեկ շարունակվեց շաբաթներ առաջ ընդհատված նիստը: Նախորդ նիստն ընդմիջվել էր ամբաստանյալ Ջոն Հարությունյանի նախաքննական ցուցմունքների ձայնագրության տեսաերիզը դիտելու համար: Նիստին, ինչպես եւ նախորդ անգամ, ներկա չէր ամբաստանյալ Արմեն Սարգսյանը: Ընդունվել է որոշում, որի համաձայն 5 ամբաստանյալները կհարցաքննվեն նրա բացակայությամբ:

Բայց մինչ դատարանը կսկսեր տեսաերիզի դիտումը, ամբաստանյալներից Խաչիկ Աղաջանյանը հայտարարեց, որ, իր կարծիքով, դատավարության տվյալ պահին կարիք չունի պաշտպանի, ինչին դատարանը համաձայնեց: Իսկ մեկ այլ ամբաստանյալ՝ Գրիգոր Պետրոսյանը, ցանկություն հայտնեց, որ իր շահերը պաշտպանի Լուսնթագ Բաղալյանը: Դատարանը չառարկեց:

Ամբաստանյալ Արմեն Սարգսյանի պաշտպան Ռոբերտ Գրիգորյանը դատավորին հիշեցրեց, որ Լուսնթագ Բաղալյանի մյուս պաշտպանյալները եւս պետք է համաձայնություն տան, որ իրենց փաստաբանը պաշտպանի նաեւ Գրիգոր Պետրոսյանին: Առարկություն չհնչեց:

Դատարանն անցավ տեսաերիզի դիտմանը: Այդ ժամանակ դատական նիստին ներկա լրագրողները խնդրեցին տեսաերիզի դիտարկման համար դրված հեռուստացույցին մոտեցնել իրենց ձայնագրիչները: Լուսնթագ Բաղալյանը մի անիմաստ ելույթ ունեցավ՝ փորձելով լրագրողներից «ճշտել», թե ձայնագրությունն ինչ նպատակ է հետապնդում: Փաստաբանին, պարզվում է, զարմացնում էր, որ իր պաշտպանյալ Ջոն Հարությունյանի ցուցմունքը լրատվամիջոցներով կլուսաբանվի ողջ հանրապետությունում:

Հռետորական եւ ըստ էության ոչինչ չասող հարցադրումներից հետո Լ. Բաղալյանն ամենայն լրջությամբ հայտարարեց, որ առարկում է իր պաշտպանյալի խոսքն ամբողջությամբ եթեր տալուն: Որքան էլ տարօրինակ է, սակայն դատավարության ժամանակ «խոհանոցային» խոսակցությամբ զբաղված ամբաստանյալները մի պահ «արթնացան» եւ առարկեցին ձայնագրությանը: Չնայած հնչած առարկություններին, դատավորը որոշեց, որ թույլատրում է ձայնագրություններ կատարել, քանի որ դա արգելված չէ օրենսդրությամբ:

Հետո սկսվեց զավեշտը: Դատարանի դահլիճում տեղադրված «պուճուր» հեռուստացույցը Ջոն Հարությունյանի նախաքննության ժամանակ տված ցուցմունքները դահլիճում ձայնասփռելու փոխարեն մի բան էլ խլացնում էր: Եվ եթե ավելացնենք, որ Ջոն Հարությունյանը տեսաերիզում խոսում էր Ղարաբաղի բարբառով, ապա կարելի է հասկանալ, որ դահլիճում գրեթե ոչ ոք ոչինչ չհասկացավ: Առաջարկվեց փոխել հեռուստացույցը: Տուժողի շահերը ներկայացնող Ռուբեն Ռեսունին էլ իր հերթին առաջարկեց դատավարությունը կրկին շարունակել Վճռաբեկ դատարանի շենքում, որտեղ ընթացող «27»-ի դատավարությունն ընդմիջվել է 20 օրով: Պրն Ռեսունին ավելացրեց նաեւ, որ այնտեղ կան տեխնիկական լավ սարքավորումներ:

Դասական նիստն ընդմիջվեց 10 րոպեով, մինչեւ նոր հեռուստացույց կհայթայթեին: Ընդմիջումից հետո [illegible]

Ջոն Հարությունյանը ցուցմունք էր տվել, որ Տիգրան Նաղդալյանին ներկայացրել են իրեն որպես մի ժուռնալիստի, որը Վազգեն Սարգսյանի մասին վատ բաներ է ցույց տալիս: Դեկտեմբերի 28-ի սպանությունն իրականացնելուց հետո, որոշ ժամանակ անց Ջոն Հարությունյանն ինքնակամ մեղայականով ներկայացել է ոստիկանություն:

Ըստ էության, պատվիրատուի մասին նախաքննության ժամանակ Ջոնը ոչ մի կոնկրետ բան չի ասել՝ նշելով, որ որպես պատվիրատու իր մոտ նշվել է Վազգեն Սարգսյանի «բարեկամներ» կամ «ընտանիք» արտահայտությունը:

Դիմումն ավարտվեց, որից հետո, քանի որ ամբաստանյալ Գեղամ Շահբազյանը բացակա էր եղել Ջոն Հարությունյանի դատաքննական ցուցմունքների ժամանակ, դատարանում հրապարակվեցին նրա ցուցմունքները: Այս ամենից հետո ամբաստանյալ Ջ. Հարությունյանը նշեց, որ տեսաերիզում եղածին եւ հրապարակվածին ոչինչ չի ավելացնում, ապա ասաց, որ պնդում է տեսաերիզում ասվածը, բայց ոչ դատարանում տված ցուցմունքը:

Անցնելով հարցաքննությանը, Ջ. Հարությունյանը հայտարարեց, որ ամեն մարդու մի հարցի կպատասխանի: Եվ չնայած նման հայտարարությանը, իր պաշտպան Լուսնթագ Բաղալյանի հարցերին ի պատասխան Հարությունյանը նշեց, որ իրեն ձերբակալել են փետրվարի 27-ին՝ զենք պահելու համար: Այդ ժամանակ ինքը նշել է նաեւ Տիգրան Նաղդալյանին սպանելու մասին, քանի որ «խիղճս տանջում էր»: Ու թեեւ Ջոն Հարությունյանի կեցվածքը դատարանում բնավ էլ զղջացողի չէր, նա հայտնեց, որ զղջում է:

Տիգրան Նաղդալյանին սպանելու պատվերը տալու ժամանակ, ըստ Ջ. Հարությունյանի, Գեղամ Շահբազյանն իրեն ասել է, թե Նաղդալյանը մասնակից է «Հոկտեմբերի 27»-ի գործին, թե նա կազմակերպիչ է: Հասկանալի է, որ սա չի եղել միակ դրդապատճառը, ինչի կապակցությամբ էլ Հարությունյանը հավելեց փողի հանգամանքը: Նա ավելացրեց նաեւ, որ չի իմացել Նաղդալյանի ով լինելը: Սպանության հնարավորություն եղել է նաեւ դեկտեմբերի 28-ից շուտ, սակայն Ջոնը չի իրականացրել պատվերը: Ամբաստանյալ Ֆելիքս Առուստամյանի այն հարցին՝ եթե գումար չխոստանային, արդյոք Ջոնը կսպանե՞ր Նաղդալյանին, ամբաստանյալը հաստատական պատասխան տվեց:

Ամբաստանյալ Արմեն Սարգսյանի պաշտպան Ռոբերտ Գրիգորյանի հարցերին պատասխանելիս Ջոն Հարությունյանը «պարզաբանեց», որ զենքի պահով «ընկնելով», որոշել է միանգամից ամեն ինչի համար նստել, դրա համար էլ պատմել է Նաղդալյանի սպանության մասին: Հետաքրքրական է, որ մինչեւ պատվեր կատարելը Ջոնը երբեք SS մակնիշի ատրճանակով չի կրակել: Ամբաստանյալը նշեց նաեւ, որ երբ 30 հազարի փոխարեն 50 հազար դոլար է պահանջել պատվերը կատարելու համար, այլոց անունից խոսող Գեղամ Շահբազյանը չի ասել, թե ինչ-որ մեկի հետ պիտի համաձայնեցնի գումարը մեծացնելու հարցը:

Ողջ հարցաքննության ընթացքում ամբաստանյալները զրուցում էին իրար հետ, այդ կապակցությամբ էլ տուժողի շահերը ներկայացնող Ռուբեն Ռեսունին սխալ որակեց Ջոն Հարությունյանի հարցաքննությունը Գեղամ Շահբազյանի ներկայությամբ իրականացնելու կարգը: Դատավորը սխալ չտեսավ:

Այնուհետեւ ցուցմունք տվեց նաեւ Ֆելիքս Առուստամյանը՝ հրաժարվելով նախաքննական ցուցմունքից: Նիստն ընդմիջվեց մինչեւ ուրբաթ:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հ.Գ. Կարծում եմ, դատավարության [illegible]

196-2004

Ժամանակն է թարմացնելու մայրաքաղաքի փողոցների անվանման ցուցանակները, քանի որ նախկինում միատեսակ գրված եւ փողոցներին փակցվածների կողքին այժմ նկատելի են կապույտ ֆոնի վրա սպիտակով գրված փողոցի անվանումներ: Քանի դեռ լայն տարածում չի ստացել, պետք է հետամուտ լինել արգելելու, ապա անցնել փողոցների անվանումների հիմնական թարմացմանը:

Նախկին Սպանդարյան փողոցը վերանվանվեց Արամի փողոց: 1998 թ. հոկտեմբերյան դեպքերից հետո, երբ տեղադրվեց ազգային հերոս Կ. Դեմիրճյանի հուշաքարը, փողոցը վերանվանվեց Կ. Դեմիրճյանի անունով, եւ շենքի պատին փակցվեց ցուցանակ: Սակայն իրականում, անցած եւ այս տարվա նախագահական ու խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ ընտրողների ցուցակներում գրվում էր «Արամի» փողոց: Թոշակառուների թոշակների վճարման ցուցակներում դարձյալ գրվում է «Արամի»: Երբ փորձում ենք հիշեցնել անվանման փոփոխության մասին, համապատասխան ընկերների պատասխանը մեկն է՝ քաղաքապետարանից ցուցում չի տրված:

Կանգառներում, որպես քաղաքացիների նկատմամբ ունեցած ուշադրության արդյունք քաղաքի շատ մայթերին տեղադրվեցին նստարաններ՝ կախովի ծածկոցներով, որտեղ մարդիկ կարող էին նստել եւ սպասել համապատասխան տրանսպորտի: Սակայն մեր քաղաքի ապաշնորհ բնակիչներն ըստ արժանվույն չգնահատեցին այդ կարեւոր միջոցառումը եւ բարբարոսաբար կոտրեցին, պոկեցին աթոռները, կամաց-կամաց դրանք կորցրին իրենց նշանակությունը, իսկ առանձին տեղերում էլ կանգառները վերացվեցին (Մաշտոցի եւ այլ փողոցներում): Ներկա պայմաններում, ինչ խոսք, միջոցները սուղ են, բայց, այնուամենայնիվ, նորից պետք է վերականգնվեն կանգառները:

Ազգաբնակչության տրանսպորտային փոխադրումը պատշաճ կազմակերպելու համար անհրաժեշտ է վերանայել երթուղային տաքսիների ուղերթերն այն հաշվով, որ ապահովվի քաղաքի համայնքների տարածքների համաչափ սպասարկումը եւ ըստ հեռավորության, եւ ըստ ուղեվարձի: Շատ մեքենաների վրա չի նշվում ուղեվարձի գինը: Հատուկ ուշադրություն դարձնել 50 դրամանոց ավտոբուսների ինչպես թվի ավելացման (որոնց թիվն արդեն անչափ սահմանափակ է), այնպես էլ ուղերթերի կարգավորման հարցերին, իսկ եթե 50 դրամանոց ավտոբուսներ չկան, գոնե ավտոբուսների երթուղով 50 դրամանոց ուղեվարձով միկրոավտոբուսներ տրամադրել: «Առավոտ» օրաթերթի 25/10/02 համարից հետո էլ չկարգավորվեցին ծանրաբեռնված (Մաշտոցի, Արշակունյաց, Կոմիտասի, Տիգրան Մեծի) եւ թերծանրաբեռնված (Նալբանդյան, Տերյան, Օրբելու, Հ. Քոչարի, Հալաբյան) փողոցների ծանրաբեռնվածությունը:

Անհրաժեշտ հետեւողականության բացակայության պատճառով երթուղային տաքսիների շատ վարորդներ իրենց հայեցողությամբ (հատկապես երեկոյան ժամերին) փոխում են ինչպես ուղերթերը, այնպես էլ ուղեվարձի գինը:

Բնակչության տրանսպորտային փոխադրման հարցերին մամուլը բազմիցս է անդրադարձել՝ հրավիրելով ինչպես երթուղին սպասարկող տնտեսվարող սուբյեկտների ղեկավարների, այնպես էլ քաղաքապետարանի տրանսպորտի վարչության ուշադրությունը, սակայն վիճակը դեռեւս բարվոք համարել չի կարելի:

Քաղաքի գլխավոր ճարտարապետ Նարեկ Սարգսյանը հունիսյան իր հեռուստաելույթի ժամանակ, ինչպես նաեւ նորանշանակ քաղաքապետը հայտարարեցին, որ շուտով քաղաքի կանաչ տարածքների մի մասը կստանա իր նախկին տեսքը: Շատ ուրախալի է:

Այդ բոլորի հետ միասին ժամանակն է վերացնելու նաեւ փողոցի մայթերի սննդի առեւտուրը, որը ոչ միայն խանգարում է անցորդներին, այլեւ ինչ-որ տեղ էլ մարդկանց դժգոհությունն առաջացնում: (ՀԱՄԽ-ի շենքի կողքին, ապա Կենտրոնական բանկի մայթին, Բարեկամություն փողոցի ծախակողմյան մասում հովհարի նման բացվող սեղան-աթոռներով եւ այլն): Նման օրինակները շատ են:

Առանց չափազանցության քաղաքը դարձել է կրպակների ու տաղավարների, դեղատների, բենզալցման կայանների քաղաք: Հրատարակվող բազմաթիվ օրաթերթեր պարբերաբար անդրադարձել են նաեւ այդ հարցերին, բայց ի՞նչ օգուտ, երբ ոչ մի փոփոխություն չի նկատվում: Ընդհակառակը, օր-օրի ավելանում է: (Բժշկական համալսարանի կանգառում կրպակների թիվը հասել է 10-ի, Աբովյան-Կորյունի փողոցից մինչեւ Տերյան փողոց մայթի վրա հետզհետե ավելացավ տաղավարների եւ այլ օբյեկտների թիվը: Կրպակներ տեղադրվեցին նույն տարածքի դիմացի մայթի վրա):

Թեթեւացրեք քաղաքը կրպակներից, տաղավարներից, որոնք անխնա տեղադրվում են մայթերին: Կոմիտասի փողոցի ցայտաղբյուրների մոտ եղած պուրակում դրված էր Կոմիտասի արձանը: Արձանը հանվեց եւ այդ պուրակի սկզբնամասում, աջ ու ձախ կողմում վեր խոյացան հասարակական սննդի օբյեկտներ: Այդ պուրակում այլեւս ոչ տարեցների եւ ոչ էլ երեխաների նստելու, հանգստանալու կամ խաղալու տարածք չի մնացել: Մաշտոցի պողոտայի ստորգետնյա անցուղու վրա անցյալ տարի տեղադրվեց կրպակ, հետո սկսվեց եւ այժմ շարունակվում է մի նոր կառույցի շինարարություն, կողքին էլ 3 տաղավարի ծածկերն արդեն դրվել են: Ես ճարտարապետ չեմ, բայց քաղաքացի լինելով, այդտեղ շինարարություն կատարելը համարում եմ միանգամայն սխալ: Նամանավանդ գլխավոր պողոտայի (թունելների մոտից մինչեւ Մաշտոցի պողոտա) վերջերս մեծացրած, ծածկերով ապահովված մեծ հասարակական սննդի օբյեկտը: Մաշտոցի պողոտայից դեպի Տեր-Գաբրիելյան փողոցի պուրակի հենց կենտրոնում կառուցվեց հասարակական զուգարան: Մարդ ինչպես չզարմանա կամ չզայրանա, կարծես ուրիշ ավելի հարմար տեղ չկար: Իմ կարծիքով, անհրաժեշտ է այդ տարածքն ազատել նման կառույցներից, մանավանդ որ այդ տարածքում տեղադրվելու է ազգային հերոս Կարեն Դեմիրճյանի արձանը:

Կարգավորման անհրաժեշտություն է զգացվում նաեւ տարադրամի փոխանակման կետերի, խանութների, դեղատների ճիշտ տեղաբաշխման հարցերում (Կասյան, Տիգրան Մեծի փողոցներ):

Օգտվելով հսկողության բացակայությունից, իրենց տրամադրած տարածքները կառուցապատելու ժամանակ մարդիկ ինքնակամ շենքի ճակատային մասի տուֆաշեն քարերը փոխարինում են տարբեր գույնի գրանիտներով, հաճախ էլ տուֆ քարը հանելուց հետո պատը ներկում են տարբեր գույնի յուղաներկերով (դեղին, կանաչ...):

Ի վերջո, քաղաքին տեր կանգնող չպե՞տք է լինի:

Վերոհիշյալ հարցերը լուծելու, կարգավորելու համար, ինչ խոսք, միջոցներ եւ հնարավորություններ են հարկավոր: Բայց ցանկության եւ հետեւողականության դեպքում եւ միջոցներ, ե՛ւ հնարավորություններ կգտնվեն: Ժողովրդական ասացվածք է՝ ով ձգտում է, նա ցանկացածին հասնում է, ով ձգտում է, նա միջոց կգտնի: Այո, կգտնի:

Փորձենք եւ համոզված եղեք, անպայման կգտնենք, միայն սկսած գործը մինչեւ վերջ տանենք եւ մեր քաղաքում իսկապես կարգ ու կանոն հաստատենք:

ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ ԱՄԲԻՈՆ

Բարեկարգ քաղաք ենք ուզում

Նամակ Երեւանի քաղաքապետին

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Աշխատանքի վետերան

Կարո Մեղրիկյանի աչքի հիվանդությունների կանխարգելման կենտրոնը բարեգործական ծրագրերում

1999 թ. լոսանջելեսցի Կարո Մեղրիկյանն ի հիշատակ իր դուստր Քրիստինեի, առատաձեռն նվիրատվություն կատարեց՝ իրականացնելու կուրության կանխարգելման ծրագիր Հայաստանում: Այս նպատակով Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի առողջապահական ծառայությունների հետազոտման ու զարգացման կենտրոնում (Ալեք Մանուկյան փողոց) հիմնադրվեց աչքի հիվանդությունների կանխարգելման կենտրոնը:

Կենտրոնի ծրագրերը գլխավորապես բարեսիրական են եւ միտված են Հայաստանում հնարավորինս նվազեցնելու աչքի հիվանդությունները եւ կանխելու կուրության դեպքերը: Հայաստանի մարզերում անցկացրած հետազոտությունների, ինչպես նաեւ կազմակերպված դասընթացների միջոցով կենտրոնը փորձում է նպաստել Հայաստանում ակնաբուժական ծառայությունների մատուցման համակարգի բարելավմանը: Մյուս ակնաբուժական կենտրոնների համեմատությամբ այս ծառայությունն աշխատում է ակնաբուժության մեջ կիրառել հանրային առողջապահության մեթոդները, այսինքն՝ օգնություն ցույց տալ ոչ միայն կոնկրետ հիվանդների, այլեւ հասարակության, բնակչության լայն շրջանակներում աշխատանքներ տանել՝ հայտնաբերելու հիվանդությունների պատճառները, հետազոտություններ կատարել, ուսումնասիրել, կատարել իրադրության վերլուծություն:

Հանդիպելով Մեղրիկյանի աչքի հիվանդությունների կանխարգելման կենտրոնի ծրագրերի ղեկավար, բժիշկ-ակնաբույժ Նաիրա Խաչատրյանին, ծանոթացանք կենտրոնի այս տարիների գործունեությանը, շենքում տեղակայված ծառայության հարմարություններին, ակնաբուժական արդիական սարքավորումներին: Ավարտելով ՀԱՀ-ի հասարակական առողջապահության բաժինը՝ Նաիրա Խաչատրյանը սովորել է Ջոն Հոփկինսի համալսարանի միջազգային առողջապահության բաժնում: Իմ զրուցակիցը ներկայացրեց իրենց ծրագրերի նպատակը՝ բարելավել ակնաբուժական ծառայության համակարգը հատկապես Հայաստանի մարզերում: Եթե Երեւանում ակնաբուժական մի քանի կայացած կենտրոններ կան, ապա մարզերում վիճակն անմխիթար է: Շրջելով մի քանի մարզերում, հանդիպելով ակնաբույժների հետ, ծանոթանալով ակնաբուժական ծառայություններին, կատարելով աչքի զանգվածային զննումներ բնակչության ամենախոցելի սոցիալական խմբերում՝ ուսումնասիրողները հանգել են այն եզրակացության, որ առողջապահության պահպանումը Հայաստանում ունի կազմակերպչական խոչընդոտներ՝ ծառայության ցածր մակարդակ, հնացած սարքավորումներ, ֆինանսական դժվարություններ: Բնակչության զգալի մասը սոցիալապես անապահով է եւ բժշկական ծառայությունից գրեթե չի օգտվում, որը հանգեցնում է հիվանդությունների ախտորոշման ուշացմանը, բնականաբար եւ բուժման անարդյունավետությանը:

Չորս տարիների ընթացքում կենտրոնի փորձառու աշխատակազմը կատարել է բազմաթիվ աշխատանքներ: 2000 թ. մանկական ամառային 20 ճամբարներում անապահով ընտանիքներից 6000 երեխաներ ենթարկվել են ակնաբուժական հետազոտության, որոնց մի մասը՝ աչքի մանրակրկիտ զննման: Այդ երեխաներին տրվել է 450 ակնոց, իսկ բուժման անհրաժեշտության դեպքում՝ մասնագիտացված ակնաբուժական հիվանդանոցի ուղեգրեր: Աշխատանքներին մասնակցել են Երեւանի 8-րդ աչքի կլինիկան, երեխաների եւ դեռահասների տեսողության պահպանման կենտրոնի մի քանի բժիշկներ:

Մեկ ուրիշ ծրագիր իրականացվել է Գյումրիում՝ «Վորլդ վիժն» միջազգային կազմակերպության հայաստանյան գրասենյակի հովանավորությամբ, հետազոտվել է 2000 երեխա:

Անցյալ տարի UNICEF-ի եւ Ջինիշյան հիմնադրամի աջակցությամբ ստուգվել են Դիլիջանի, Գորիսի, Երեւանի թույլ տեսողությամբ, Վարդաշենի երեխաների գիշերօթիկ դպրոցների աշակերտները: Ակնաբույժների եւ մանկաբույժների ստուգումները բավականին տխուր պատկեր են արձանագրել: Տվյալներն ամփոփված են եւ կտեղադրվեն կենտրոնի ինտերնետային էջում (www.aua.am/chsr/gmeipo): Շատ երեխաներ առողջության լուրջ պրոբլեմներ ունեն, նյարդաբանական, ֆիզիկական աճի շեղումներ, ցածր քաշ, ողնաշարային արատ, աչքի պաթոլոգիաներ՝ կարճատեսություն, բարձր տոկոս է կազմում շլությունը: Հիվանդությունները հետեւանք են թերսնման, ֆիզիկական անառողջ կենսակերպի, պատահում են նաեւ ի ծնե շեղումներ:

Վերջերս Արմավիրի մարզում կենտրոնի անցկացրած զանգվածային զննումները հովանավորում էր AIHA (American International Health Alliance) կազմակերպությունը: Սոցիալապես անապահով խմբերի 400 մարդկանցից 335-ը ունեին ակնաբուժական պաթոլոգիաներ, որոնցից մի մասին տրվել են ակնոցներ եւ ցույց է տրվել օգնություն:

Կենտրոնի սկզբունքը ոչ միայն օգնություն կազմակերպելն է, այլեւ գիտահետազոտական աշխատանքներ կատարելը, որովհետեւ ըստ ծրագրի ղեկավարի, Հայաստանում վիճակագրական ինֆորմացիայի պակաս կա, իսկ եղածը անվստահելի է, ուստի իրենց հավաքած վիճակագրությունը կօգնի ոլորտի բոլոր աշխատակիցներին:

Գեղարքունիքի մարզում՝ Սեւան քաղաքում, նախատեսված է կառուցել ակնաբուժական այնպիսի կենտրոն, որը կզբաղվի ե՛ւ ախտորոշմամբ, ե՛ւ կմատուցի վիրաբուժական ծառայություն: Գեղարքունիքի մարզը զրկված է նման ծառայությունից, եւ 3 տարվա այս ծրագրի իրականացումից հետո տեղի բնակչությունը կապահովվի բարձրորակ ակնաբուժական ծառայությամբ: Կենտրոնի ստացած դրամաշնորհի սահմաններում Սեւան քաղաքի առողջապահական համակարգին պատկանող չգործող եւ կիսավեր շենքերից մեկը կվերանորոգվի, ձեռք կբերվեն բժշկական սարքավորումներ: Ակնաբույժները եւ բուժքույրերը կվերապատրաստվեն արտասահմանում: 3 տարվա մեջ ծրագրավորված է իրականացնել մոտ 1500 վիրահատություն: Վճարները կկատարվեն նվազագույն գներով, գնացուցակը կնախատեսվի ըստ սոցիալական շերտավորման, անապահով խավը կսպասարկվի անվճար: Գնացուցակները կլինեն տարբեր՝ ըստ պահանջված ծառայությունների մակարդակի եւ պայմանների: Կենտրոնի նպատակն է Գեղարքունիքում ստեղծել ակնաբուժական մշտական կենտրոն, որը ծրագրի ավարտից հետո էլ շարունակի ծառայել բնակչությանը, մշակել մարզային ակնաբուժական մոդել, բարձրորակ եւ մատչելի՝ բնակչության լայն խավերի համար:

Կարո Մեղրիկյանի աչքի հիվանդությունների կանխարգելման կենտրոնը համագործակցում է Միացյալ Նահանգների Ջոն Հոփկինս համալսարանի եւ Եվրոպայի հանրային առողջապահության դպրոցների մասնագետների հետ, կազմակերպում կոնֆերանսներ, իսկ այս տարի հայտարարել է նաեւ մրցույթ կրթաթոշակների համար: Ապագա կրթաթոշակառուները կավարտեն ՀԱՀ-ի հանրային առողջապահության ծրագիրը եւ կներգրավվեն կենտրոնի թե հետազոտական, թե պրակտիկ աշխատանքներում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Թուրքական պատմական ընկերությունը Հայոց ցեղասպանության հարցում նոր հայտնագործություններ է անում

Զանգվածային գերեզմաններում հայ երեխաների կմախքները թուրքերի «անսահման մեծահոգության» հերթական վկայությունն են

Թուրքիայում խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքում ձեւավորված յուրաքանչյուր կառավարություն Հայաստանի հետ, այսպես կոչված, մերձեցման միտումներ է ցուցաբերել: Թեեւ այդ միտումները, որպես կանոն, զարգացում չեն ստացել, սակայն թուրքական կառավարությունները կարողացել են դրանք ծառայեցնել քաղաքական նպատակներին: Քանի որ Թուրքիայի հայկական քաղաքականությունը բնույթով հակահայկական է, ուստի կառավարությունների վերոհիշյալ միտումներն անխուսափելիորեն հանգեցրել են Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի նկատմամբ թուրքական թշնամանքի նոր դրսեւորումների:

Այս ամենի առումով, բացառություն չկազմեց Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի նոյեմբերի 3-ի ընտրությունների արդյունքում ձեւավորված իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության կառավարությունը, որը գլխավորում է վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը: Հայաստանի հետ մերձեցման նրա միտումներն արտահայտվեցին Թուրքիայի հայկական սահմանի բացման պատրաստակամությամբ: Կառավարությունը, սակայն, դրա համար Հայաստանին մի շարք նախապայմաններ առաջադրեց, որոնք էլ ի չիք դարձրին նրա միտումները: Այսպիսով, հայ-թուրքական հարաբերությունները վերադարձան ելման կետ:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի նկատմամբ թուրքական թշնամանքի նոր դրսեւորումներին, ապա դրանք արտահայտվեցին Հայոց ցեղասպանության հարցում: Դրա արտահայտիչը դարձավ Թուրքական պատմական ընկերության նախագահ դոկտ., պրոֆ. Յուսուֆ Հալաչօղլուն: Այդ մասին օգոստոսի 28-ի համարում վկայում է թուրքական «Զաման» թերթը:

Ըստ «Զամանի», այդ ընկերությունը ձեռնամուխ է եղել փաստաթղթերով ապացուցել, որ պնդումներին հակառակ, Առաջին համաշխարհային տարիներին հայերը ցեղասպանության չեն ենթարկվել, այլ նավերով ու տարբեր փոխադրամիջոցներով հեռացել են Օսմանյան կայսրության տարածքից: Պարզվում է, ընկերությունն այդ ուղղությամբ աշխատանքներ է կատարում եւ պատրաստվում է դրանց արդյունքները վերածել գրքի, իսկ 2003 թ. վերջերին՝ հրատարակել:

«Զամանի» վկայությամբ հրատարակման պատրաստվող գիրքը տեղեկություններ է պարունակում այն հայերի մասին, որոնք կռվելով անգլիական եւ ֆրանսիական զորքերի շարքում, զոհվել էին: Այնուհետեւ թերթը գրում է. «2001 թ. Ազգային անվտանգության խորհրդի անմիջական աջակցությամբ ստեղծված «Ցեղասպանության անհիմն պնդումների դեմ պայքարի համակարգման խորհուրդը» թափ հաղորդեց աշխատանքներին: Մի կողմից բացվում են Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին երկրի արեւելյան վիլայեթներում հայ ավազակախմբերի կոտորածների զոհերին պատկանող զանգվածային գերեզմաններ, իսկ մյուս կողմից՝ ակադեմիական ուսումնասիրություններ են կատարվում: Թուրքական պատմական ընկերության նախագահ Հալաչօղլուն ասաց, որ «անցյալ տարի ընկերությունը հայկական բաժին է բացել եւ ձեռնամուխ է եղել երկրից արտագաղթած հայերի մասին ուսումնասիրությունների»:

Հալաչօղլուն նշել է, որ Անգլիայի, Ֆրանսիայի եւ ԱՄՆ-ի արխիվներում պահպանվող փաստագրական նյութերի հիման վրա հաջողվել է ապացուցել Օսմանյան կայսրությունից 1 միլիոն 400 հազար հայի արտասահման գաղթելու փաստը: Այնուհետեւ նա շարունակել է. «Քաղաք առ քաղաք հետազոտելով, պարզեցինք, որ 1918 թ. Անատոլիայում 650 հազար հայ էր բնակվում: Մեզ հաջողվեց հայտնաբերել արխիվային փաստաթղթեր, որոնք վկայում են հայերի ԱՄՆ, Արգենտինա, Ավստրիա, Ֆրանսիա եւ այլ երկրներ արտագաղթի մասին: Օրինակ, ուսումնասիրվել են այդ թվերին ԱՄՆ մեկնող նավերի ուղեւորների ցուցակները: Պարզվում է, հայերը ոչ թե սպանվել են, այլ գաղթել»:

Հալաչօղլուն այս խոսքերով ամփոփում է Թուրքական պատմական ընկերության շրջանակներում կատարվող չափազանց ակադեմիական ուսումնասիրությունների արդյունքները, ըստ որոնց Հայոց ցեղասպանությունն անհեթեթություն է, քանի որ 1 մլն 400 հազար հայ Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին իր Եվրոպա եւ Մ. Նահանգներ է գաղթել: Սա նոր հայտնագործություն է: Ինչ վերաբերում է այսպես կոչված թուրքերին պատկանող զանգվածային գերեզմաններին, ապա դրանց պեղումները, որոնք սկզբնավորվել էին Թուրքիայի 7-րդ նախագահ գեներալ Քենան Էվրենի պաշտոնավարության տարիներին, այսինքն՝ սկսած 1980 թ., թափ են ստացել: «Զամանի» տվյալներով պեղումների ընթացքում թուրքերին պատկանող ընդհանուր գերեզմաններում թուրք հնագետները հայտնաբերել են նաեւ հայ երեխաների կմախքի մասեր, ընդգծելու համար, որ թուրք տղամարդկանց, կանանց, ծերերին առանց խտրականության սպանող հայ ավազակախմբերը ժամանակ առ ժամանակ սպանել են նաեւ յուրայիններին:

Ոչ պակաս նոր է նաեւ այս հայտնագործությունը: Եթե առաջինը թուրք հասարակական կարծիքի ուշադրության ներկայացրել է Հալաչօղլուն, ապա երկրորդը ներկայացնում է Անկարայի համալսարանի դոկ., պրոֆ. Էնվեր Քոնուքչուն: Նա մասնանշում է. «Պեղումները հնագետների եւ արվեստի պատմության մասնագետների մասնակցությամբ գիտականորեն ենք կատարում: Մամուլն ուշադրությամբ հետեւում է մեր աշխատանքներին: Երբեմն օտարերկրյա լրատվամիջոցներից մեզ են դիմում՝ հարցնելու, թե զանգվածային գերեզմաններից միայն թուրքերի կմախքնե՞ր են դուրս գալիս, մի՞թե հայերի կմախքներ չեք հանդիպում: Ցավոք, հայ ավազակները չեն խորշել մահմեդականների հետ նաեւ իրենց ազգակիցներին սպանելուց»:

Քոնուքչուն որպես ապացույց բերել է այդպիսի գերեզմաններից մեկում հայ աղջիկների կմախքների մասերի հայտնաբերման փաստը: Դա նշանակում է, որ թուրքական իրականության մեջ հայտնագործությունները զուգորդվում են մեծահոգության հետ այնպես, ինչպես սահմանների բացման թուրքական կառավարության պատրաստակամությունը զուգորդեց քաղաքական առաջադրանքով:

Ասում են, ամեն ինչ չափի մեջ է լավ: Սակայն, երբ խոսքը հայերին եւ Հայաստանին է վերաբերում, թուրքական քաղաքական շրջանակները մեծահոգության հարցում ձեռք-ձեռքի են տալիս գիտական շրջանակների հետ: Նման մոտեցման նրանց մեծահոգությունը չափ ու սահման չի ճանաչում եւ դառնում է անսահման: Մեծահոգության անսահմանությունը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Թուրքիայի հայկական քաղաքականության հետ ելման կետ է վերադառնում Հայոց ցեղասպանության թուրքական ժխտողականությունը:

Վերադարձը դիրքերի սպառման նշան է: Ուրեմն, բացի Թուրքիայի հայկական քաղաքականությունից, իր դիրքերը սպառել է նաեւ Ցեղասպանության ժխտողականությունը: Այլապես, Թուրքական պատմական ընկերության պես գիտականի հավակնություն ունեցող մի հաստատություն եւ դրա գիտնականի հավակնություններով նախագահը ցանցառություններից կառչելով, հայտնագործությունների հորձանուտում չէին հայտնվի:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Իսրայելը սառեցնում է դիվանագիտական հարաբերությունները Պաղեստինի հետ

«Համասի» մարտիկներին ոչնչացնում են նոր, գաղտնի զենքով

Երեկ «Ազգում» հաղորդում հրապարակվեց Իսրայելի եւ Պաղեստինյան ինքնավարության լարված հարաբերությունների եւ իսրայելական բանակի հերթական գրոհների վերաբերյալ: CNN հեռուստաընկերության տեղեկատվության համաձայն, Իսրայելի իշխանություններն արդեն սառեցրել են դիվանագիտական հարաբերությունները Պաղեստինյան ինքնավարության հետ, մինչեւ որ վերջինս «վերացնի ահաբեկչության ենթակառույցը»:

Նաեւ հաղորդվում է, որ Իսրայելը համապարփակ պատերազմ է հայտարարել պաղեստինյան «Համաս» արմատական շարժմանը եւ ահաբեկչական մյուս կազմակերպություններին: Իսրայելի իշխանությունների տարածած հայտարարության մեջ նշվում է, որ վճռական քայլեր են ձեռնարկվելու արմատական խմբավորումների առաջնորդների եւ ակտիվիստների, ահաբեկչական կենտրոնների դեմ:

Հիշեցնենք, որ օգոստոսի 19-ին «Համասը» եւ «Իսլամական ջիհադը» Երուսաղեմում խոշոր ահաբեկչություն էին կազմակերպել, որի հետեւանքով զոհվել էր 21 իսրայելցի: Ի պատասխան՝ իսրայելական բանակը «ճշգրիտ հարվածներով» վերջին օրերին սպանել է «Համասի» մեկ տասնյակ ակտիվիստների: Հարձակումների ընթացքում նաեւ վիրավորվել են շուրջ 50 խաղաղ պաղեստինցիներ:

Արաբական «Գալֆ նյուզ» թերթը հաղորդում է, որ իսրայելական բանակը ներկայումս կարողանում է ահաբեկիչներին գտնել եւ ոչնչացնել նորագույն եւ գաղտնի հրթիռների միջոցով: Իսրայելցիները պնդում են, թե «ոչինչ չի կարող փրկել» պաղեստինյան արմատական շարժումների առաջնորդներին:

Նրանց ոչնչացման նպատակով իսրայելական բանակն օգտվում է «թիրախների տվյալների բազայից»: Կիրառվում են իսրայելական նորագույն հրթիռներ, որոնք կարող են ուղարկվել ընդամենը մարդու դեմքի չափեր ունեցող թիրախների կողմը: Իրազեկիչներից ստացված տվյալների հիման վրա հնարավոր է լինում կառավարելի հրթիռներ ուղղել ահաբեկիչների կամ նրանց ավտոմեքենաների վրա: Տարբեր աղբյուրներից ստացված տեղեկություններ համեմատելուց հետո գրոհի հրաման է արձակվում:

Իրազեկիչներն աչքի համար անտեսանելի հատուկ ներկ են քսում «թիրախների» ավտոմեքենաներին: Այդ ներկը որսում են իսրայելական բանակի «Ապաչ» ուղղաթիռների սենսորային սարքերը: Ըստ այդմ արձակվում է հրթիռը: Ուղղաթիռների տեսուչների աղմուկն անլսելի դարձնելու նպատակով միաժամանակ օդ են բարձրանում F-16 կործանիչներ:

ԹԱՆԿԱՑՈՒՄ

Համաշխարհային բորսաներում աճում են ցորենի գները

Եվրամիությունը խստացնում է հացահատիկի արտահանության պայմանները

ՓԱՐԻԶ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Համաշխարհային ապրանքային շուկաներում շարունակում է պահպանվել հացահատիկի ու նախ եւ առաջ ցորենի գների արագ աճը: Չիկագոյի հացահատիկի խոշորագույն բորսայում վերջին երկու ամսում ցորենն արդեն թանկացել է 17 տոկոսով: Ներկայումս Փարիզի բորսայում մեկ տոննա ցորենի համար 137 եվրո են վճարում, ինչը «մրցանշային է» ընթացիկ տարվա համար:

Եվրոպայի մի շարք երկրներում բնակչությունն արդեն սկսել է իր բյուջեի վրա զգալ բորսային գների աճը: Այսպես, այսօրվանից Ֆրանսիայում զգալիորեն եւ ամենուրեք բարձրացել են հացի ամենատարածված տեսակի գները: Հացթուխները բողոքում են, որ վերջին շաբաթներին Ֆրանսիայում ալյուրի գները մեկ տոննայի համար թանկացել են 20-30 եվրոյով:

Այս ընթացքում Հացահատիկի համաշխարհային խորհուրդը դեպի նվազեցման կողմն է վերանայել ընթացիկ տարում ցորենի ընդհանուր համաշխարհային բերքի ծավալների վերաբերյալ կանխատեսումը: Եվրոպայում եւ Հյուսիսային Ամերիկայում տեղի ունեցած երաշտի պատճառով աշխարհում կհավաքվի ընդամենը 557 մլն տոննա ցորեն՝ 2002 թվականի 566 մլն տոննայի դիմաց:

Այս պայմաններում հացահատիկ արտադրողներն այժմ հրաժարվում են այն առաքել համաշխարհային շուկա՝ սպասելով գների հետագա աճի: Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել են խորհրդապահ գործարար աղբյուրներ, չի բացառված, որ սեպտեմբերին Եվրամիությունը կարող է հարկեր մտցնել հացահատիկի արտահանության վրա այն նկատառումով, որպեսզի կանխի ցորենի հնարավոր պակասը Միության երկրներում:

Չինաստանը կրճատում է բանակի թվակազմը

ՉԺՀ նախկին նախագահ Ցզյան Ցզեմինը, որը ներկայումս կենտրոնական զինվորական հանձնաժողովի նախագահն է, Չան Շա քաղաքում հայտարարել է, որ մինչեւ 2005 թ. վերջը Չինաստանում պաշտոնաթող կլինեն 200 հազար կադրային զինվորականներ՝ ի հավելումն այն 500 հազարի, որոնց արձակումը որոշվել էր հուլիսին:

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ կրճատումներն իրականացվում են չինական բանակի «արդիականացումն արագացնելու» նպատակով: Ցզյան Ցզեմինը հայտարարել է, որ կրճատումները բարենպաստ ազդեցություն կունենան եւ կօգնեն ստեղծելու բանակի հզոր ենթակառույց:

Արեւմուտքի հատուկ ծառայությունների հաշվարկների համաձայն, ՉԺՀ 3 միլիոնանոց բանակի ցամաքային զորքերում ծառայում է 1,7 մլն մարդ, ռազմածովային նավատորմում՝ 220 հազար, ռազմաօդային ուժերում՝ 420 հազար: Մնացյալ զինվորականները ծառայում են միջուկային զորքերում:

Ենթադրվում է, որ զորացրվող զինվորների մի մասը կտեղափոխվի ոստիկանություն, ինչպես տեղի ունեցավ 1997 թ. անցկացված նախորդ կրճատման ժամանակ:

Ըստ «Ալ Ջազիրայի», մոլլա Օմարը շրջապատման մեջ

Արաբական «Ալ Ջազիրա» արբանյակային հեռուստաընկերության տվյալներով, ԱՄՆ ռազմաօդային ուժերին եւ հատուկ ջոկատներին հաջողվել է Աֆղանստանի հարավարեւելքում գտնվող գյուղերից մեկում շրջափակել Թալիբան շարժման առաջնորդներին:

Հեռուստաընկերության Աֆղանստանի թղթակիցը հաղորդում է, որ իրեն այդ մասին հայտնել է ամերիկացի սպաներից մեկը: Վերջինս «100 տոկոսով համոզված է», որ շրջափակված Սարսանգ գյուղում դիրքավորված 1000 թալիբ մարտիկների հետ են մոլլա Օմարը եւ մոլլա Քահարը:

Արդեն մեկ շաբաթ է, ինչ Աֆղանստանի մայրաքաղաքից 300 կմ հեռու ընկած Պակտիայի եւ Զաբուլի նահանգներում կառավարական զորքերն ամերիկացիների հետ կողք-կողքի մարտնչում են Թալիբան շարժման մարտիկների դեմ: Երկու կողմերից կան զոհեր:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Սայաթ-Նովան՝ ամբողջական

Սայաթնովագիտությունն իր 150-ամյա ընթացքում այնքան նյութ է կուտակել, որ մասնագետներին այդ հիմքի վրա հնարավորություն է տալիս առավել ամբողջական գիտական խոսք ասել երգչի կյանքի ու ստեղծագործության վերաբերյալ: Եղիշե Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանի հրատարակչությունը լույս է ընծայել բանասիրական գիտությունների դոկտոր, սայաթնովագետ Հենրիկ Բախչինյանի կազմած «Սայաթ-Նովա. Խաղեր» լիակատար ժողովածուն:

Գրքի հրատարակությունը ձոնվում է սփյուռքահայ անվանի գրող, մանկավարժ, հրապարակախոս, սայաթնովագետ Հմայակ Շեմսի հիշատակին: Ժողովածուն ընդգրկում է 18-րդ դարի խոշորագույն աշուղ-բանաստեղծ Սայաթ-Նովայի հայերեն խաղերը եւ թուրքերեն ու վրացերեն խաղերի գեղարվեստական թարգմանությունները: Հրատարակված տեքստերը ճշգրտված են եւ վերանայված ուղղագրական նոր մոտեցումով:

Գիրքն ունի ընդարձակ ներածական, ծանոթագրություններ, մանրակրկիտ բառարան:

Գրքում ներկայացված են Սայաթ-Նովայի Դավթարի քննությունը եւ երգչի ստեղծագործության Հմայակ Շեմսի վերլուծականն ու քանի ընտիր երգերի նրա կատարած արեւմտահայերեն վերածումները: Գրքում զետեղված են նաեւ հայերեն խաղերի նոտագրությունները Շ. Տալյանի եւ Մ. Աղայանի կողմից: Խաղերի ներկա հատորը հայ մեծ քնարերգու Սայաթ-Նովայի ամբողջական եռալեզու ժառանգության նոր եւ նորովի հրատարակությունն է՝ սայաթնովագիտության 150-ամյա հարուստ փորձի հիման վրա:

Գրքում խաղերը ներկայացված են երեք բաժիններով: Հենրիկ Բախչինյանը 1970-ական թթ.-ից է զբաղվում Սայաթ-Նովայի կյանքի ու ստեղծագործության գիտահետազոտական աշխատանքով, որոնք տեղ են գտել գիտական հանդեսներում ու հանրապետական մամուլի էջերում:

Ուսումնասիրելով աշուղ-բանաստեղծի հայերեն ժառանգության ձեռագիր ու տպագիր աղբյուրները եւ սայաթնովագիտական լայնածավալ գրականությունը, Բախչինյանը կազմել է երգչի հայերեն խաղերի ակադեմիական հատորը, որը 1984-ին լույս է ընծայել Ազգային ակադեմիայի հրատարակչությունը: Այստեղ մի շարք բնագրային ճշտումներով հրատարակվել են բոլոր հայերեն խաղերը, ինչպես եւ դրանց շուրջ չորս տասնյակ տարբերակները՝ ընդարձակ ծանոթագրություններով ու բառարանով՝ հիմք ունենալով սայաթնովագիտական բազմամյա փորձը:

1987-ին Երեւանի պետական համալսարանի հրատարակչությունը լույս է ընծայել սայաթնովագետ Բախչինյանի կազմած Սայաթ-Նովայի եռալեզու խաղերի ժողովածուն: Այստեղ արեւելագետ Նիկոլայ Գեւորգյանի վերծանությամբ լույս տեսան Սայաթ-Նովայի բոլոր թուրքերեն խաղերի հայատառ բնագրերը եւ նրանց տողացի թարգմանությունները՝ Բախչինյանի անմիջական մասնակցությամբ:

Խաղերի բնագրերի զգալի մասն առաջին անգամ է վերծանվել եւ թարգմանվել հայերեն: Նույնօրինակ սկզբունքով ներկայացված են նաեւ վրացերեն խաղերը, որոնց տողացի թարգմանությունը Բախչինյանը կատարել է վրացագետ Հրաչյա Բայրամյանի աջակցությամբ: Արդյունքում հրապարակ հանվեց Սայաթ-Նովայի ողջ գրական ժառանգությունը՝ ճշգրտված եւ ծանոթագրված:

Սայաթ-Նովայի ծննդյան 275-ամյակի առթիվ «Սովետական գրող» հրատարակչությամբ Բախչինյանը տպագրել է նաեւ սայաթնովյան խաղերի մեկ այլ՝ հոբելյանական շքեղ հատոր: Այստեղ եւս հայերեն խաղերից զատ, տեղ են գտել թուրքերեն եւ վրացերեն բոլոր խաղերի գեղարվեստական թարգմանությունները: Սայաթ-Նովայի երգերի ամբողջական հատորների հրատարակությունից եւ որոշ նորահայտ նյութերի հրապարակումից հետո լիովին հասունացել էր աշուղ-բանաստեղծի կյանքի ու ստեղծագործության վերաբերյալ մի նոր, առավել ամբողջական բանասիրական-գրականագիտական ուսումնասիրություն, եւ 1988-ին ծնունդ առավ Բախչինյանի «Սայաթ-Նովա. կյանքը եւ գործը» մենագրությունը:

Հայաստանի անկախության կերտման առաջին տարիներին սայաթնովագիտությունն էլ, հասկանալի պատճառներով, խոր ճգնաժամ ապրեց: Գրքից տեղեկանում ենք, որ սայաթնովագիտական աշխատանքներ շարունակվել են կատարվել գաղթօջախներում: Իսկ այսօր բանասիրական գրականության մեջ հաճելի նորություն է Հենրիկ Բախչինյանի «Սայաթ-Նովա. խաղեր» ժողովածուն:

ԱՐՓԻՆԵ ԱՍԼԱՆՅԱՆ

Տարիների ստեղծագործական հունձք

80-ամյա Տիգրան Թոխմաջյանը տիպիկ ներկայացուցիչն է դարասկզբի այն սերնդի, որ ապրել է իր բարդ ժամանակի բոլոր տեսակի դժվարությունները եւ մարդկային հոգեբանական ելեւէջումները: Պատերազմ եւ սով, բռնություններ ու դաժանություններ, վախ եւ մղձավանջ, մի խոսքով՝ սովետական իրականության տիպիկ մթնոլորտն իր հետեւանքներով:

Ծնվել է Գյումրիում, վաղ մանկությունից սիրել է նկարչությունը, սովորել է Մերկուրովի անվան նկարչական դպրոցում, ապա տեղափոխվել է Երեւան, ուսումը շարունակել Փ. Թերլեմեզյանի անվան ուսումնարանում եւ անավարտ թողնելով՝ մեկնել պատերազմ: Վերադարձին բարձրագույն կրթությունը ստացել է Երեւանի նորաբաց գեղարվեստի ինստիտուտում: Երկարատեւ ստեղծագործական ճանապարհ է անցել նկարիչը՝ դեռեւս պատանեկան տարիներից ընտրելով թեմատիկ-կոմպոզիցիոն ոճը: Իր աշխատանքների նյութը հայ ժողովրդի պատմական անցյալի նշանավոր դեպքերն են, ուրախ եւ տխուր դրվագներն ու հատկապես հայրենի բնաշխարհն է եղել նկարչի ներշնչանքի հիմնական աղբյուրը: Նկարիչը բազմաթիվ նկարաշարեր է ստեղծել՝ հայոց լեռնաշխարհին, հնավայրերին, եկեղեցիներին ու վանքերին նվիրված («Սեւան», «Նալբանդ», «Աշնանային օրը», «Տնակը», «Խաչելություն», «Գրիգոր Նարեկացի», «Գր. Լուսավորչի վերադարձը», «Գողգոթա»):

«Գողգոթա» 1996 թ.

Նրա աշխատանքները ժամանակի դաջվածքն են կրում՝ իրավիճակների փոփոխությունների արձագանքներով. «Նկարներիս հետեւում իմ ապրած կյանքն է», ասում է Տիգրան Թոխմաջյանը Նկարիչների միության սրահում կազմակերպված հոբելյանական ցուցահանդեսի օրը, որ վերջին տարիներին 3-րդ անհատական ցուցահանդեսն է՝ թվով 81՝ տարբեր տարիներին արված գործեր՝ ե՛ւ 30-40 տարիների վաղեմության, ե՛ւ այսօրվա:

Պատմությունն ու ներկան կողք-կողքի են, այսօրն ու վաղը շաղկապված են, ինքն ուրախ է իր 80 տարիների գոյության համար, լավատեսություն ունի վաղվա օրվա հանդեպ ու շարունակում է նկարել:

-Ընկերներիս եմ հիշում, որոնց մեծ մասն արդեն չկան: Նկարչի կյանքը դառը, դժվար կյանք է: Ամեն օր շրջապատիս տրտնջոցներն եմ լսում: Բայց գտնում եմ, որ սա մեր պատմության ամենալավ շրջաններից մեկն է: Մենք ազատություն ենք ստացել, հայրենիք, երկիր ենք ստացել: Ես ապրել եմ սովետական շրջանում եւ գիտեմ՝ ինչ է նշանակում, երբ կենտրոնից իջնում է հրահանգ, թե ինչ նկարես, ինչին արձագանքես, ինչպես աշխատես: Ազատվել ենք դրանից: Արվեստագետը ստեղծագործական ազատություն է ստացել:

- Իսկ նյութակա՞նը:

- Այն միշտ չի՛ եղել: Արվեստագետին դա շատ չի հետաքրքրում, որոշակի պետք է, իհարկե: Կարելի է չոր հացով գործեր ստեղծել, երբ գիտես, որ լավ բան ես անում ազգիդ համար: Տա Աստված, որ ուրիշ խանգարող հանգամանքներ չլինեն, եւ ամեն ինչ լավ կլինի, նրանք, ովքեր չեն տեսել անցյալի անմարդկային դաժանությունները, շատ ավելին կանեն:

Պարզ, անկեղծ, ազնիվ, մշտապես ազգային ոգով մտածված ու վերարտադրված աշխատանքներ, որոնցում նկատելի է տառապանքի ճանապարհով մարդու բարձրագույն արժեքին՝ ազատությանը հասնելու ձգտումը: Ու լավ է, որ 80-ամյա տարիքում բազում դժվարություններ ու իր սերնդի բոլոր զրկանքները տեսնելով՝ լավատեսությունը չի լքում Տիգրան Թոխմաջյանին եւ շարունակում է վրձնել նույն անկեղծությամբ:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«Հուշամատեան Վահագն Տեփոյեանի. 1920-2000»

Մտավորականի անհուն պաշարով եւ հանրագիտարանային անսպառ գիտելիքներով օժտված հայտնի հասարակական գործիչ, գիտնական, ՌԱԿ Եգիպտոսի շրջանակի, Կահիրեի Հայ գեղարվեստասիրաց միության եւ Հայ ազգային հիմնադրամի եռանդուն երախտավոր Վահագն Տեփոյանին է նվիրված խնամքով պատրաստված այս հատորը, որը խմբագրությունը շնորհակալությամբ ստացել է օրերս:

Սիրով ու բծախնդրությամբ պատրաստված այս աշխատության նախաձեռնողն ու իրականացնողը Կահիրեի «Արեւ» թերթի նախկին եւ Սիդնեյի «Միութիւն» ամսագրի այժմյան խմբագիր դոկտ. Ավետիս Յափուճյանն է, որը ծանոթ է գրական, գիտական եւ լրագրողական շրջանակներում հատկապես օտար լեզուներից կատարած իր թարգմանություններով ու Հայաստանի առաջին հանրապետության ժամանակաշրջանի մանրակրկիտ ուսումնասիրություններով:

Ազգին նվիրաբերվելու գիտակցությունը ժառանգելով իր հրապարակագիր եւ հասարակական գործիչ հորից՝ Պետրոս Տեփոյանից, Վահագն Տեփոյանը նոր, առավել բարձր մակարդակների ու լայն շրջանակների հասցրեց այդ նվիրաբերումը՝ շնորհիվ գիտության եւ փիլիսոփայության հանդեպ ունեցած իր բնածին հակումների, աշխատասիրության եւ նյութերի խիստ մատչելի ու հետաքրքրական ձեւով մատուցելու իր կարողության:

Գիտական թեմաների շուրջ իր դասախոսությունների սոսկ թվարկումն անգամ հատորներ կարող է լրացնել: Իր բազմաբեղուն գործունեության համար նա 1989-ին արժանացել է Սբ. Ներսես Շնորհալի շքանշանին, իսկ 1977-ին՝ Կահիրեի Հայ գեղարվեստասիրաց միության «Ցկյանս պատվակալ նախագահի» կոչմանը, իր իմաստուն ղեկավարության ներքո հասակ առած եգիպտահայ երիտասարդների փաղանգը մինչ օրս բարձր է պահում իր ազգային նվիրումի գիտակցությունը:

«Ազգին նուիրումս եղաւ ի հեճուկս անձնական գործիս եւ ընտանիքիս բարօրութեան, եւ որպէս հետեւանք այս իրողութեան, շատ մը ծանր դառնութիւններ ճաշակեցի: Եւ այսօր անկիրք՝ հանդէպ կեանքիս ուղիին, Վահան Թէքէեանի հետ կ՛ըսեմ. «Ինծի ի՞նչ մնաց, ինչ որ տուի ուրիշին, տարօրինակ, այն միայն»: Եւ Աստուած անհաղորդ չմնաց: Ինծի պարգեւեց անհուն հոգեկան հարստութիւն մը՝ իրապէս գերազանց կարելի բոլոր նիւթական ստացուածքներէ: Եւ աւելին՝ այս կենարար գոհունակութիւնը զիս կը լեցնէ երիտասարդական աճող եռանդով մը, որովհետեւ դեռ պէտք է ցմահ ծառայեմ ազգիս սրբազան գործին», կարդում ենք 1990-ին գրած նրա ինքնակենսագրական նոթերում:

Հուշամատյանում ամփոփված նյութերը պատմում են Վահագն Տեփոյանի անսակարկ հայրենասիրության, ՌԱԿ կուսակցությանն անվերապահ նվիրվելու, եգիպտահայ գաղթօջախին, Սբ. Էջմիածնին եւ հայկական դպրոցին անմնացորդ ծառայելու նրա պատրաստակամության մասին:

Հատորը, որի 174 էջերում տեղադրված են նաեւ բազմաթիվ լուսանկարներ, նրա հիշատակը հավերժացնելու հիանալի ձեռնարկ է: Հրատարակված է Կահիրեի Հայ ազգային հիմնադրամի միջոցներով:

Հ. Մ.

Նոր գիրք է պատրաստվում

Ինչպես հաղորդվում է Պոլսի «Մարմարա» թերթի ինտերնետային տարբերակում՝ ուրբաթ Ն.Ա.Տ. Մեսրոպ ս. Պատրիարք հայրն իր պաշտոնավայրում ընդունել է պրոֆեսոր, դոկտոր Ռոնալդ Մարքիզին եւ դոկտոր Մառլեն Բրյունին (ԱՄՆ), ովքեր պոլսահայ եկեղեցիներում օգտագործվող սեղանագործ իրերի մասին ստվարածավալ գիրք են պատրաստում: Պատրիարքական աթոռի լուսարարապետ գերշ. Տ. Արամ եպս. Աթեշյանը սատարել է այս եւ մյուս գիտնականներին՝ զանազան եկեղեցիներից ձեռագործ արվեստի ընտիր նմուշներ հրամցնելով:

Մշակութային համալիր ծրագիր

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Պետբյուջեի միջոցներով ներկայումս Տավուշի մարզում իրականացվում է «Մշակութային տների եւ օջախների կառուցման եւ վերանորոգման» համալիր ծրագիրը, որի նպատակով հատկացվել է 350 մլն դրամ: Կառուցվում են Իջեւան քաղաքի պատկերասրահը, Նոյեմբերյանի մշակույթի տունն ու մարզադպրոցը, Կոթի գյուղի մշակույթի տունը:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության շինարարության քաղաքականության եւ աղետի գոտու վարչության պետ Վլադիմիր Սարդարյանի խոսքերով, շինարարական աշխատանքները նախատեսվում է ավարտին հասցնել մինչեւ տարեվերջ: Վ. Սարդարյանը տեղեկացրեց, որ արդեն ավարտվել է Բերդի մարզադպրոցի հիմնանորոգումը, իսկ առաջիկա 10-15 օրերի ընթացքում կավարտվի Թովուզ գյուղի եւ Բերդի մշակույթի տների հիմնանորոգումը:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

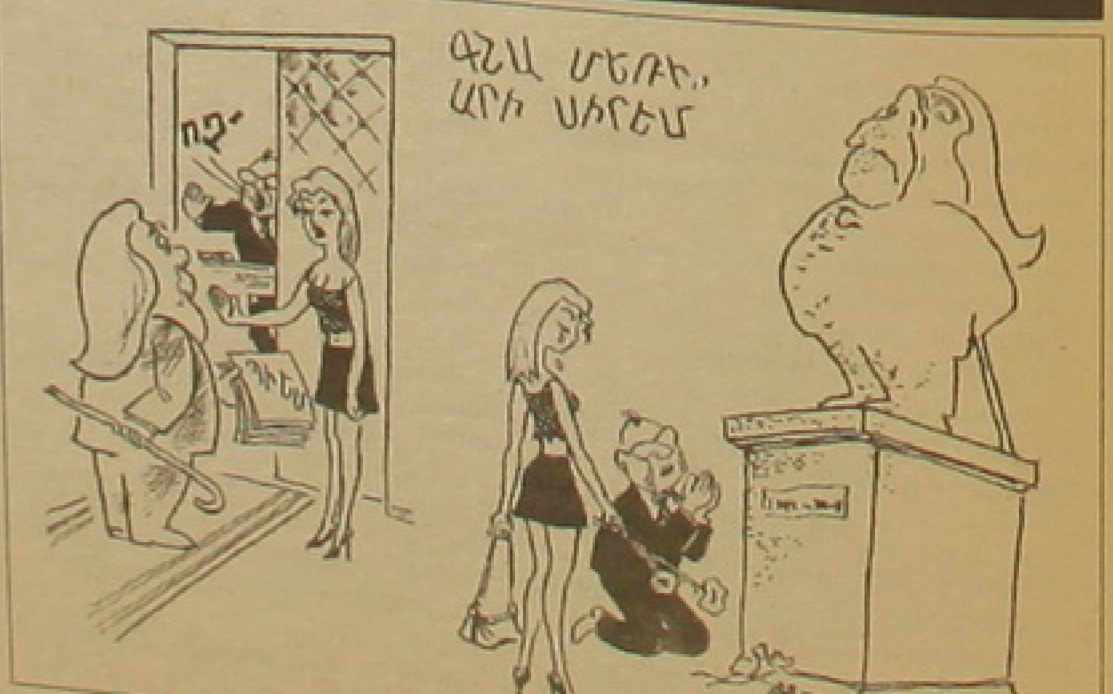

Մարզական

Եռամսյա ընդմիջումից հետո սեպտեմբերի 6-ին վերսկսվում է ֆուտբոլի Եվրոպայի 2004 թ. առաջնության ընտրական մրցաշարը: Ավարտական երեք տուրերի հանդիպումները պետք է ի հայտ բերեն հաջորդ տարի Պորտուգալիայում կայանալիք ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլի 15 մասնակիցներին (16-րդը դաշտի տերերն են): Այնպես որ, առջեւում բազում հետաքրքրական ու անզիջում մրցախաղերի ականատես կլինենք:

Հրավիրել 21 ֆուտբոլիստի: Գրեթե մեկամյա ընդմիջումից հետո հավաքականի մարզչական կրելու պաշտոնը կրկին վստահվել է Անդրեյ Մովսիսյանին: Վերջինս դեռեւս Օսկար Լոպեսի ժամանակ հրաժարվել էր հանդես գալ հավաքականում: Ֆուտբոլի ՀՀ ֆեդերացիայի նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանն էլ բազմիցս նշել էր, որ մինչեւ Անդրեյ Մովսիսյանը հրապարակավ ներողություն չխնդրի ֆուտբոլասերներից, նրան չի թույլատրի մասնակցելու հավաքականի հանդիպումներին: Ինչ-գային հավաքականների հանդիպումը կսկսվի Երեւանի ժամանակով ժամը 21-ին: Դա պայմանավորված է նրանով, որ խաղն ուղիղ հեռարձակմամբ ցուցադրվելու է Հունաստանում: Այդ խաղի համար նախատեսված տոմսերի գինն արեւմտյան եւ արեւելյան տրիբունաների համար 3000 դրամ է, հյուսիսային եւ հարավային տրիբունաների համար՝ 1500 դրամ:

Առաջիկա հանդիպումներին մեր ազգային հավաքականը սկսել է նախապատրաստվել սեպտեմբերի 1-ից: ՀՀ ազ-

ֆյան («Մետալուրգ» Դոնեցկ, Ուկրաինա), Կարեն Ալեքսանյան («Շիրակ»):

Հարձակվողներ՝ Արա Հակոբյան («Բանանց»), Արտավազդ Քարամյան, Արման Քարամյան (երկուսն էլ՝ «Արսենալ» Ուկրաինա), Անդրեյ Մովսիսյան («Տորպեդո-Մետալուրգ» Ռուսաստան):

Ֆուտբոլի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը սեպտեմբերի 5-ին Գյումրիում կմրցի իր հասակակիցների հետ: Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միխայ Ստոյկան ուսումնամարզական հավաքի է հրավիրել հետեւյալ ֆուտբո-

Հավաքականին դժվարին մրցախաղեր են սպասում

Անդրեյ Մովսիսյանը կրկին հրավիրվել է հավաքական

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականին առաջիկայում երկու կարեւորագույն հանդիպումներ են սպասում: Սեպտեմբերի 6-ին «Հանրապետական» մարզադաշտում մեր ընտրանին կմրցի ընտրական 6-րդ խմբի առաջատար Հունաստանի հավաքականի հետ, իսկ չորս օր անց Դուբլինում ուժերը կչափի Հյուսիսային Իռլանդիայի ֆուտբոլիստների հետ: Ընտրական 6-րդ խմբում ՀՀ հավաքականն անցկացրած 5 հանդիպումներում վաստակելով ընդամենը 4 միավոր (+1=1-3, 6-11), զբաղեցնում է 5-րդ հորիզոնականը: Մեր ֆուտբոլիստները կորցրել են ուղեգիր նվաճելու բոլոր հնարավորությունները եւ այս առումով առաջիկա հանդիպումները չեն կարող փոխել իրավիճակը: Սակայն կա մի հանգամանք, ինչը մեր հավաքականի մասնակցությամբ հանդիպումների նկատմամբ հետաքրքրությունը մեծացնում է: Բանն այն է, որ ՀՀ հավաքականի մասնակցությամբ հանդիպումների ելքից շատ բանով կանխորոշվելու է ընտրական 6-րդ խմբում ուղեգրերի համար մղվող պայքարի ելքը: Այսպես, Հայաստանի հավաքականի հանդիպումները Հունաստանի եւ Իսպանիայի ընտրանիների հետ կարեւոր նշանակություն ունեն մրցակիցների համար: Հենց այդ հանդիպումների ելքից էլ շատ բանով կանխորոշվելու է նրանց ճակատագիրը:

Սեպտեմբերի 6-ին Հունաստանի եւ սեպտեմբերի 10-ին Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականների հետ ընտրական մրցախաղերին նախապատրաստվելու նպատակով ՀՀ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միխայ Ստոյկիցան ուսումնամարզական հավաքի է հրավիրել 21 ֆուտբոլիստի: Ահա նրանց ցանկը.

Դարպասապահներ՝ Ռոման Բերեզովսկի («Դինամո» Մոսկվա, Ռուսաստան), Արմեն Համբարձումյան («Սլավիա» Բուլղարիա):

Պաշտպաններ՝ Հարություն Վարդանյան («Սերվետ» Շվեյցարիա), Կարեն Դոխոյան («Կռիլյա սովետով», Ռուսաստան), Սարգիս Հովսեփյան («Տորպեդո-Մետալուրգ» Ռուսաստան), Խոսե Անդրե Բիլիբիո («Փյունիկ»), Տիգրան Զեյթուն («Փյունիկ»), Անատոլի Մորոզով («Ռոստով» Ռուսաստան):

Կիսապաշտպաններ՝ Արթուր Ոսկանյան («Էթնիկոս» Կիպրոս), Ալբերտ Սարգսյան («Սպարտակ-Ալանիա» Ռուսաստան), Էդուարդ Պարթիկյան, Աղվան Մկրտչյան (երկուսն էլ՝ «Փյունիկ»), Ռոմիկ Խաչատրյան («Օլիմպիակոս» Կիպրոս), Արթուր Պետրոսյան («Ցյուրիխ» Շվեյցարիա), Եղիշե Մելի-

պես երեւում է, տարաձայնությունները հարթվել են, եւ այժմ Միխայ Ստոյկիցան որոշել է օգտվել ազատ հարձակվողի ծառայություններից: Առաջիկա հանդիպումներին նախապատրաստվող ՀՀ հավաքականի կազմում ընդգրկված են երկու նորեկներ: Նրանցից մեկը «Փյունիկի» կենտրոնական պաշտպան Մարիան Զեյթունն է, մյուսը՝ Ռուսաստանի պրեմիեր-լիգայի «Ռոստով» թիմում հանդես եկող Անատոլի Մորոզովը: 30-ամյա պաշտպանն առաջին անգամ է հրավիրվել ՀՀ հավաքական: Հավանաբար, դա պայմանավորված է նրանով, որ երկու դեղին քարտերի պատճառով Հունաստանի հավաքականի հետ հանդիպմանը չի մասնակցելու Մոսկվայի «Տորպեդո-Մետալուրգի» ֆուտբոլիստ, ՀՀ հավաքականի առանցքային պաշտպան Սարգիս Հովսեփյանը: Ինչ խոսք, նրա բացակայությունը մեծ կորուստ է մեր ընտրանու համար:

Հայաստանի եւ Հունաստանի ազգային հավաքականը հանգրվանել է «Հրազդան» հյուրանոցում: Պարապմունքներն առայժմ անցկացվում են «Փյունիկի» մարզաբազայում: Իսկ վերջին օրերին դրանք տեղի կունենան «Հանրապետական» մարզադաշտում: Ճիշտ է, առայժմ ոչ բոլոր լեգեոներներն են ժամանել Երեւան: Պատճառն այն է, որ, օրինակ, Շվեյցարիայում հանդես եկող Արթուր Պետրոսյանն ու Հարություն Վարդանյանը դեռ պետք է մասնակցեին սեպտեմբերի 3-ին կայանալիք երկրի առաջնության հանդիպումներին:

Առաջիկա հանդիպումներին նախապատրաստվելու համար ՀՀ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միխայ Ստոյկիցան ուսումնամարզական հավաքի է հրավիրել 21 ֆուտբոլիստի: Ահա նրանց ցանկը.

լիստներին.

Դարպասապահներ՝ Նիկոլայ Սարգսյան («Փյունիկ»), Ֆելիքս Հակոբյան («Միկա»), Էդել Ապուլա Բետե («Փյունիկ»):

Պաշտպաններ՝ Վալերի Ալեքսանյան («Փյունիկ», Արմեն Տաշչյան («Լեռնագործ»), Հովհաննես Հարությունյան («Միկա»), Արարատ Առաքելյան («Բանանց») Վարդան Հովհաննիսյան («Միկա»), Մխիթար Գրիգորյան («Փյունիկ-2»), Կարեն Յայլոյան («Սպարտակ»), Արա Խաչատրյան («Սպարտակ»):

Կիսապաշտպաններ՝ Արթուր Ա. Պետրոսյան («Դինամո»), Դավիթ Գրիգորյան («Միկա»), Նդումբուկ Բալեղ Բա («Փյունիկ-2»), Ժորա Հովհաննիսյան, Լեւոն Փաչաջյան, Կառլ Լոմբե (բոլորն էլ՝ «Փյունիկ»), Սամվել Մելքոնյան, Սուրեն Սարգսյան (երկուսն էլ՝ «Բանանց»), Բարսեղ Կիրակոսյան («Ավտոդոր» Ռուսաստան), Արտակ Հովհաննիսյան («Կոտայք»):

Հարձակվողներ՝ Էդգար Մանուչարյան, Գալուստ Պետրոսյան (երկուսն էլ՝ «Փյունիկ»), Տիգրան Ղարաբաղցյան, Վահե Դավթյան (երկուսն էլ՝ «Բանանց»): Հայաստանի երիտասարդական հավաքականն էլ կորցրել է ուղեգրերի համար պայքարելու հնարավորությունը: Նշենք, որ Հունաստանի հավաքականի հետ խաղում երիտասարդական հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնում իր նորամուտը կնշի «Փյունիկի» երկրորդ մարզիչ, ռումինացի մասնագետ Միխայ Ստոյկիցան: **«Ազգի»** թղթակցի հետ զրույցում Միխայ Ստոյկիցան նշեց, որ այժմ իր առջեւ խնդիր է դրված պատշաճ մակարդակով ավարտել ընտրական մրցաշարը եւ ապագայի համար ստեղծել ուրույն ձեռագիր ունեցող մարտունակ մի կոլեկտիվ: Թե որքանով կհաջողվի իրագործել առաջադրված խնդիրը, ցույց կտան առաջիկա հանդիպումները:

Բաբելը կկրի «Բլեքբյոռնի» մարզաշապիկը

«Լիվերպուլը» վարձավճարով «Բլեքբյոռնին» է տրամադրել 30-ամյա գերմանացի պաշտպան Մարկուս Բաբելին: 1996 թ. Եվրոպայի չեմպիոնը, որը Գերմանիայի ազգային հավաքականի կազմում 51 խաղ է անցկացրել, մինչեւ մրցաշրջանի ավարտը հանդես կգա նոր ակումբում: Բաբելը «Լիվերպուլի» առանցքային ֆուտբոլիստներից էր թիմի համար երջանիկ 2000-2001 թթ. մրցաշրջանում: Սակայն 2001 թ. աշնանը գերմանացի ֆուտբոլիստը վարակվեց հազվագյուտ վարակիչ հիվանդությամբ, որի պատճառով ստիպված էր մեկ տարի խաղադաշտ դուրս չգալ: Ապաքինվելով, նա այլեւս չկարողացավ վերադառնալ հիմնական կազմ, քանի որ նրա փոխարեն դաշտում իրեն վստահ էր զգում Իռլանդիայի հավաքականի պաշտպան Սթիվ Ֆինանը: Սպասվում էր, որ Մարկուսը կվերադառնա Գերմանիա՝ «Մյունխեն-1860», սակայն գործարքը չկայացավ: Իսկ ահա «Բլեքբյոռնը» «Լիվերպուլին» խնդրեց ֆուտբոլիստին իրեն տրամադրել եւ այն ընդունվեց:

Հիեռոն կխաղա Քաթարում

Մադրիդի «Ռեալի» նախկին պաշտպան Ֆեռնանդո Հիեռոն մեկամյա պայմանագիր է կնքել Քաթարի «Ալ Ռայան» թիմի հետ: 35-ամյա ֆուտբոլիստը Քաթարում կմիանա համաշխարհային ֆուտբոլի նախկին «աստղեր» Մարիո Բասլերին, Ստեֆան Էֆենբերգին եւ Գաբրիել Բատիստուտային:

Լավագույնը Լարսոնն է

Շոտլանդական «Սելթիկի» շվեդ հարձակվող Հենրիկ Լարսոնը Շվեդիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կողմից ճանաչվել է վերջին 50 տարվա երկրի լավագույն ֆուտբոլիստը: Ի դեպ, շվեդ ռմբարկուն ՈՒԵՖԱ-ի կողմից ընդգրկվել է «Ոսկե խաղացող» մրցանակի հավակնորդների շարքը: Այդ մրցանակը հանձնվելու է Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստին 50 տարվա արդյունքներով: Մրցույթն անցկացվելու է ՈՒԵՖԱ-ի հիմնադրման կեսդարյա հոբելյանի առթիվ: Իսկ Շվեդիայի լավագույն ֆուտբոլիստի կոչման համար պայքարում Լարսոնի հիմնական մրցակիցներն էին 1958 թ. Եվրոպայի առաջնության արծաթե մրցանակակիր Կուրտ Համրինը եւ դարպասապահ Թոմաս Ռավելին, որի վստահ խաղի շնորհիվ Շվեդիայի ընտրանին ֆուտբոլի աշխարհի 1994 թ. առաջնությունում հասել է մինչեւ կիսաեզրափակիչ:

Լավագույնը ճանաչվելու առիթով Լարսոնը նշել է, որ երջանիկ է նման բարձր պատվի արժանանալու համար, քանի որ երկրում բարձրակարգ ֆուտբոլիստներ շատ կան: «Սելթիկի» կազմում 31-ամյա Լարսոնն աչքի է ընկնում ռմբարկուի հատկանիշներով: Վեց մրցաշրջանում նա խփել է 201 գոլ: Շվեդիայի հավաքականում նա անցկացրել է 72 խաղ, խփել 24 գոլ:

Լավագույնն ամերիկացի թեթեւատլետների արդյունքն է

Փարիզում ավարտված թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնությունում բոլորից հաջող հանդես եկան ԱՄՆ-ի մարզիկները, որոնք ընդհանուր առմամբ նվաճեցին 20 մեդալ (10 ոսկե, 8 արծաթե, 2 բրոնզե): Ամերիկացի թեթեւատլետներին ընդամենը մեկ մեդալով զիջեցին Ռուսաստանի ներկայացուցիչները: Նրանցից 6-ը նվաճեցին աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը, 8 անգամ արժանացան արծաթե մեդալի, 5 անգամ դարձան բրոնզե մրցանակակիր: Ընդհանուր առմամբ աշխարհի առաջնության պարգեւներին արժանացան 42 երկրների թեթեւատլետներ: Շահած մեդալների քանակով լավագույն եռյակը եզրափակեցին Եթովպիայի մարզիկները՝ 7 մեդալ (3+2+2):

Մրցումների վերջին օրն առաջնության պարգեւները վիճարկեցին վազորդները: Տղամարդկանց 5000 մ վազքում քենիացի Էլիու Կիպչոգեն գերազանցեց հանրահայտ վազորդ, մարոկացի Հիշամ էլ Գերուժին եւ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Նա մրցատարածությունն անցավ 12 րոպե 52,79 վրկ-ում՝ ընդամենը 4 հարյուրերորդական վայրկյանով գերազանցելով մարոկացի թեթեւատլետի ցուցանիշը: Բրոնզե մեդալը նվաճեց եթովպիացի Քենենիսա Բեկելեն:

Տղամարդկանց 4x100 մ փոխանցումավազքում հաղթող ճանաչվեց ԱՄՆ-ի հավաքականը, որը գերազանցեց Մեծ Բրիտանիայի քառյակին: 3-րդ մրցանակակիրը բրազիլացի վազորդներն էին: 4x400 մ փոխանցումավազքում էլ ամերիկացի վազորդների առավելությունն ակնհայտ էր: Այստեղ արծաթե մեդալի արժանացան ֆրանսիացիները, իսկ բրոնզե մրցանակակիրը ճամայկայի հավաքականն էր:

Կանանց մարաթոնյան վազքում չեմպիոնուհու կոչմանն արժանացավ քենիացի Քեթրին Նդերեբան: Նա գրեթե 1 րոպեով գերազանցեց արծաթե մեդալի արժանացած ճապոնացի մարզուհու՝ Միզուկի Նոգուչիի ցուցանիշը: Բրոնզե մեդալը նվաճեց ճապոնացի մեկ այլ մարզուհի՝ Մասակո Չիբան:

Էջը պատրաստեց
ԱՐՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԹԵՆԻՍ

Դավիթ Նալբանդյանը շարունակում է պայքարը

ԱՄՆ-ում շարունակվում է թենիսի երկրի բաց առաջնությունը, որը «Մեծ սաղավարտ» մրցանակի շարքին դասվող այս մրցաշրջանի վերջին մրցաշարն է: Հաջող է հանդես գալիս արգենտինահայ թենիսիստ Դավիթ Նալբանդյանը, որը մտել է 1/8 եզրափակիչ: Նրա հերթական մրցակիցը կլինի Ռոժե Ֆեդերերը: Իսկ նախորդ օրը Դավիթը 4 խաղափուլում հաղթեց ավստրալացի Մարկ Ֆիլիպուսիսին (7-5, 6-7, 6-3, 6-2): Մեծ հետաքրքրություն էր ներկայացնում Անդրե Աղասու եւ Եվգենի Կաֆելնիկովի մրցավեճը: Աղասին բոլոր երեք խաղափուլերում առավելություն ուներ եւ հաղթեց մրցակցին (6-3, 7-6, 6-4): Ռուսաստանի մյուս ներկայացուցիչը՝ Թուրսունովը, եւս դուրս մնաց հետագա պայքարից: Նա զիջեց բելգիացի թենիսիստ Մալիսին (5-7, 4-6, 6-7): Ընդհանրապես, մրցումների հերթական օրն անհաջող էր Ռուսաստանի ներկայացուցիչների համար: Նադեժդա Պետրովան զիջեց ամերիկուհի Լինդսեյ Դեւենպորտին: Առաջին խաղափուլում Դեւենպորտը պարզապես ջախջախեց մրցակցին (6-0): Երկրորդ խաղափուլում Պետրովան անհաջող մեկնարկից հետո իր մեջ ուժ գտավ բեկում մտցնելու մրցակցությունում եւ հաղթելու դժվարին պայքարում (7-6): Սակայն, ինչպես երեւում է, հաղթանակի համար նրանից շատ ուժեր պահանջվեցին եւ 3-րդ խաղափուլում ռուս թենիսիստուհին զիջեց դիրքերը (2-6), դրա հետ մեկտեղ տանուլ տալով եւ ողջ հանդիպումը: Նույն բախտին արժանացավ նաեւ Ելենա Լիխովցեւան արգենտինուհի Սուարեսի հետ մրցավեճում: Իսկ ահա Դինարա Սաֆինայի համար Շոլի հետ հանդիպումը հաջող ավարտ ունեցավ (6-4, 7-5): Պայքարը շարունակում է նաեւ ֆրանսուհի Մորեսմոն, որն առանց մեծ ճիգերի պարտության մատնեց թաիլանդցի Տանա Սուգարնին (6-2, 6-2): Հաջորդ փուլի ուղեգիր է նվաճել նաեւ բելգիացի թենիսիստուհի Կիմ Կլիյստերսը, որը հաղթողի հիմնական հավակնորդուհիներից մեկն է: Նա 2 խաղափուլում հաղթեց Շոնեսուն (6-2, 6-4):

Օրվա հետքերով

ԼՈՆԴՈՆ

Մեծ Բրիտանիան խստացնում է ներգաղթի օրենքները

Մեծ Բրիտանիայի ներքգործնախարարությունը նախարար Դեյվիդ Բլանքեթի գլխավորությամբ մշակում է օրենսդրական ակտ, որը սահմանում է համապատասխան կարգավիճակ ստացած գաղթականների մի մասին երկրից արտաքսելու նոր կանոններ:

BBC հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ երկրից արտաքսվելու են բրիտանական տարածքում քրեական հանցանքներ գործած տեղահանված անձինք: Արդեն կազմվել է 100-ից ավելի օրինախախտումների ցանկ, որոնց կատարման դեպքում գաղթականները ենթակա են արտաքսման: Այդ հանցանքների թվում են ահաբեկչությունը, տարաբնույթ բռնի գործողությունները, թմրադեղերի առեւտուրը եւ կավատությունը:

Ներկայումս արդեն իսկ գործում է մի օրենք, ըստ որի պարտադիր արտաքսման են ենթակա երկու տարվա եւ ավելի երկարատեւ բանտարկության դատապարտված անձինք: Նրանք արտաքսվում են պատժաժամկետի ավարտից հետո:

Կառավարության նոր նախաձեռնության նպատակն է խստացնել ներգաղթի կանոնավորման միջոցառումները: Օրինագիծն ուժի մեջ կմտնի խորհրդարանում հաստատվելուց հետո:

Միաժամանակ «Միրոր» թերթը տեղեկացնում է, որ բրիտանացիների մեծ մասն արդեն հանդես է գալիս Իրաքից բրիտանական զորքերը դուրս բերելու օգտին: Թերթի եւ GMVT հեռուստաընկերության անցկացրած հարցումը վկայում է, որ 5 բրիտանացիներից 3-ը գտնում են, որ զորքերը տուն բերելու ժամանակն է: Ըստ որում, հարցման մասնակիցների 29 տոկոսի կարծիքով, զորքերն Իրաքից պետք է դուրս բերվեն անհապաղ:

Հարցման մասնակիցների 50 տոկոսը վարչապետ Թոնի Բլերին պիտանի չի համարում որպես վարչապետի: Ինքը՝ Բլերը, անտեսում է բրիտանացիների կարծիքը եւ առայժմ մտադիր չէ զորքերը դուրս բերել Իրաքից:

Դ. Ք.

Ամենից շատ բրազիլուհիներն են հետեւում իրենց արտաքինին

ԲՐԱԶԻԼԻԱ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բրազիլացի կանայք իրենց արտաքին տեսքի մասին ավելի շատ են հոգում, քան աշխարհի որեւէ այլ երկրի գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչները: Այդ մասին են վկայում սոցիոլոգիական հետազոտության արդյունքները, որ 2003 թվականին իրականացրել է Avon ընկերությունը: Բրազիլիայում, որտեղ ինքնասիրահարվածությունը հաճախ հաճոյախոսություն է եւ ընկալվում է իբրեւ ինքնահարգանքի հոմանիշ, կանանց 86%-ը նշում է, որ բոլոր հնարավոր ջանքերը գործադրում են իրենց արտաքինը բարելավելու համար, մինչդեռ մնացած ողջ աշխարհում այդ ցուցանիշը չի գերազանցում 67%-ը: Հարցման համաձայն, բրազիլացի կանանց 90%-ը կոսմետիկ արտադրանքը դասում է առաջին անհրաժեշտության ապրանքների շարքը, այլ ոչ թե պերճանքի, մինչդեռ մյուս երկրներում այդ ցուցանիշը ընդամենը 77% է: Ինչպես «Ռոյթեր» գործակալությանը հայտնել են Avon ընկերության ներկայացուցիչները, նրանց ուսումնասիրությունը իրականացվել է աշխարհի 24 երկրներում, եւ դրան մասնակցել են 21 հազար կանայք: Կոսմետիկական ընկերության մասնագետների կարծիքով, իրենց արտաքինի նկատմամբ բրազիլացի կանանց մեծ ուշադրության պատճառը աշխատանքի շուկայում դիրքերն ուժեղացնելու նրանց ձգտումն է:

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» տեղեկացնում է, որ 2003 թ. օգոստոսի 25-ից գործողության մեջ է դրվում «Արմենտելի» կողմից մատուցվող ինտերնետ ծառայությունների (TCP/IP փաթեթների կոմուտացիայով) նոր սակագները.

	արագություն, կբ/վ	ամսական սակագին ԱՄՆ դոլար առանց ԱԱՀ	ԱԱՀ 20%	ամսական սակագին ԱՄՆ դոլար ԱԱՀ-ով
1.	32	500	100	600
2.	64	950	190	1,140
3.	128	1,900	380	2,280
4.	192	2,800	560	3,360
5.	256	3,700	740	4,440
6.	320	4,500	900	5,400
7.	384	5,300	1,060	6,360
8.	448	6,100	1,220	7,320
9.	512	6,700	1,340	8,040
10.	640	8,000	1,600	9,600
11.	768	9,300	1,860	11,160
12.	896	10,500	2,100	12,600
13.	1,024	11,800	2,360	14,160
14.	1,280	14,500	2,900	17,400
15.	1,536	17,000	3,400	20,400
16.	1,792	19,000	3,800	22,800
17.	2,048	21,000	4,200	25,200
18.	2,304	23,500	4,700	28,200
19.	2,560	26,000	5,200	31,200
20.	2,816	28,500	5,700	34,200
21.	3,072	30,500	6,100	36,600
22.	3,328	33,000	6,600	39,600
23.	3,584	35,500	7,100	42,600
24.	3,840	38,000	7,600	45,600
25.	4,096	40,000	8,000	48,000

- Բոլոր վճարները կատարվում են ազգային դրամով՝ հիմք ընդունելով նախորդ ամսվա վերջին օրվա դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի սահմանված հաշվարկային փոխարժեքը:

«ԱՐՄԵՆՏԵԼ» ՀԸ ՎԱՃԱՌԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ
ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Embassy of Lebanon
Armenia

Be part of the Beirut International Marathon

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բեյրութի վազքի միջազգային մարաթոն

«Բեյրութ ինտերնեշնլ մարաթոն» կազմակերպությունը 2003 թ. հոկտեմբերի 19-ին Բեյրութում (Լիբանան) կազմակերպելու է վազքի միջազգային մարաթոն՝
- 42.195 կմ, 18 տարեկանից բարձր անձանց համար:
- 10 կմ, բաց մրցույթ՝ բոլոր տարիքների համար:
- 4.22 կմ, 11-17 տարեկան մասնակիցների համար:

Սույն մարաթոնին մասնակցել ցանկացողները կարող են դիմել ՀՀ-ում Լիբանանի դեսպանություն՝ Երեւան, Վարդանանց 7, հեռ.՝ 526540 կամ այցելել
www.beirut marathon.org/ info@beirutmarathon.org,
հեռ.՝ (009611) 812236/7/8

Մասնակցության հայտերի վերջին ժամկետը սեպտեմբերի 15-ն է:

UNIBANK

Годовые процентные ставки по срочным депозитам ЗАО "ЮНИБАНК"

Срок вклада	Частота выплат процентов	AMD	USD, EURO До 10.000	USD, EURO От 10.001 до 100,000
30 дней	в конце срока	6	4	4,5
"Победа" 150 дней	в конце срока		9	
"Культура" 90 дней	в конце срока	9		
31 - 90 дней	в конце срока	8,5	7	7,5
	ежемесячно	8	6,5	7
91 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5
	ежемесячно	8	7	7,5
183 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5
	ежемесячно	9	8	8,5
365 дней и более	в конце срока	11	10	10,5
	ежемесячно	10	9	9,5

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD, EURO - по индивидуальным ставкам.
Минимальная сумма срочных депозитов
• 50.000 AMD
• 100 USD, EURO

Адреса отделений и филиалов ЗАО "Юнибанк"

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОФИС:
375001 г. Ереван, ул. Амирян 12, тел: 539870, 539871
факс: 533052, SWIFT: UNIJAM22

филиал "Кентрон"
375001, г. Ереван, ул.Абовяна 26, тел: (3741) 542430 542431, 542432

филиал "Комитас"
375001г. Ереван, ул. Комитаса 15/2, тел: (3741) 261838 261858, 261868

филиал "Ванадзор"
377222, г. Ванадзор, ул. Тигран Меци 53, тел: (37451) 40872, 40873

филиал "Гюмри"
377501, г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1, тел: (37441) 33055, 33051

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 03.09.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	580.87	575.10	586.70
EUR	1	եվրո	630.19	626.40	634.00
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.01	17.90	20.20

ԱՆՎՃԱՐ
ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության տնօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47:

- Վաճառվում է ՎԱԶ 2109, 1988 թ., գույնը սպիտակ, շարժիչը վերանորոգված: Հեռ.: (09)49-89-84 գինը՝ $1300
- Վաճառվում է Ա. Խորենացու 3-րդ նրբ., տուն 17, բնակելի 2 սենյակ, 33,2 քմ, օժանդակ կառույց՝ 32 քմ, առանց միջնորդի: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-88-93:
- Կգնեմ PETROF 115 մոդելի դաշնամուր: Հեռ.՝ 533051:
- Տրվում է վարձով 2 սենյականոց շքեղ նորոգված եւ կահավորված բնակարան Կոմիտաս թաղամասում: Վարձը՝ 180 դոլար: Հեռ.՝ 23-35-04:
- Վաճառվում է հողատարածք (համար է արտադրության համար) 1200 քմ, հասցեն՝ Նորագավիթ, 4-րդ փ. 30 տուն: Տուն 4 սեն., 1 հարկում, լողավազանով, ծառերով, ավտոտնակով: 54-21-94, 8-98 (էդիկ)
- Վաճառվում է նոր տամբայով «Չայկա» կարի մեքենա՝ էլ. շարժիչով: Գինը՝ 100 դոլար: BMW-520 ավտոմեքենայի հետնամասի պահեստամասեր շատ էժան գնով: Հեռ.՝ 53-36-07:
- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան Սարյան փողոցի փոսի մոտ, 9/5 հարկ, արեւկող, մաքուր, չբնակեցված, առանց միջնորդի, շտապ, նախնական գինը՝ 23.000 դոլար: Հեռ.՝ 63-70-69:
- Բուժում եմ մաշկային հիվանդություններ՝ փսորիազ, նեյրոդերմիտ, այրվածքներ եւ այլն, նաեւ շաքարախտ: Հեռ.՝ 27-44-28 (աշխ.), Գայանե:
- Փնտրում եմ հովանավորներ իմ բանաստեղծությունների հրատարակման եւ իրացման համար: Բանաստեղծությունների ժանրը լիրիկական է: Ունեմ 2 ժողովածու՝ «Անմոռաց երգեր» եւ «Երգեր ու երազներ»: Հեռ.՝ 77-78-05, Հայկ Դիլբարյան:
- Փնտրում եմ համագործակցություն հայկական առաջին արտոնագրված գլուխկոտրուկի պատրաստման եւ իրացման գործում: Հեռ.՝ 27-68-70, Նաջարյան Պ.

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 2. 9. 2003 Գինը՝ 100 դրամ